

Σχολή Οικονομίας και Τεχνολογίας
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Οικονομία, Άμυνα και Ασφάλεια»

Διπλωματική Εργασία

«Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία – Ερμηνεία μέσω της
Θεωρίας Παιγνίων»

Ιωάννης ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (Α.Μ. 4042202004006)

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Κρίνα Γρίβα

Τρίπολη, Σεπτέμβριος 2022

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και πιο συγκεκριμένα στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οικονομία, Άμυνα και Ασφάλεια» της Σχολής Οικονομίας και Τεχνολογίας.

Η περάτωση της διπλωματικής μου εργασίας δε θα είχε πραγματοποιηθεί χωρίς την υποστήριξη και την καθοδήγηση της Επιβλέπουσας Καθηγήτριας μου, της κας Κρίνας Γρίβα. Είμαι ευγνώμων για τη συνεργασία μαζί της στα μαθήματα των δύο εξαμήνων, όπου συνεργαστήκαμε, αλλά κυρίως για τη διπλωματική μου εργασία καθώς ενώ κατευθυνόμουν σε άλλο θέμα, τελικώς με στήριξε για την επιλογή του παρόντος και μου έδωσε το έναυσμα για τη καλύτερη δυνατή προσπάθεια. Θα ήθελα να εκφράσω ένα ακόμη μεγάλο ευχαριστώ σε όλους τους καθηγητές του παρόντος Προγράμματος και ειδικότερα στους κ.κ. Δημήτριο Θωμάκο, Γεώργιο Φωτόπουλο και Μιχάλη Πλουμή για διάφορες πληροφορίες και συγκεκριμένη καθοδήγηση από μέρους τους.

Ευχαριστώ πολύ τους φίλους μου, τον Τάσο και τον Βασίλη, με τους οποίους ξεκίνησα το παρόν Μεταπτυχιακό για όλη την πορεία.

Πρέπει να ευχαριστήσω βαθιά τη μέλλουσα σύζυγο μου που κάθε μέρα με ωθεί για να βελτιωθώ και να απορροφήσω όσες περισσότερες γνώσεις μπορώ προκειμένου διευρύνω περισσότερο τους ορίζοντες μου.

Τέλος, πρέπει να ευχαριστήσω τους γονείς μου, Ανδρέα Γεωργακόπουλο και Ζωή Πετούση για όλα όσα έχουν κάνει για μένα από παιδί για να αποκομίσω όσα περισσότερα μπορώ στη ζωή μου και στις γνώσεις μου, για την ολόψυχη αγάπη τους, την ηθική και οικονομική υποστήριξη, χωρίς να σταματούν να με στηρίζουν σε κάθε βήμα μου και σε κάθε επόμενη εξέλιξη. Τους οφείλω το ζην και στους καθηγητές μου το ευ ζην!

Αφιερώνω την παρούσα διπλωματική μου εργασία στους γονείς μου, στη μέλλουσα σύζυγο μου και στην Επιβλέπουσα Καθηγήτρια μου, τετραπέρατη κα. Κρίνα Γρίβα.

Περίληψη

Μετά τη στρατιωτική επέμβαση της Ρωσίας στην Ουκρανία το 2014 με αποκορύφωμα την προσάρτηση της Κριμαίας, η οποία αποτέλεσε καθοριστικό γεγονός για τη μετα – ψυχροπολεμική ιστορία της Ευρώπης, η εισβολή της 24^{ης} Φεβρουαρίου 2022 και η έναρξη πολλαπλών και διάσπαρτων βομβαρδισμών σε διαφορετικές πόλεις της Ουκρανίας, ήλθε να αποτελέσει το πλέον ορόσημο στην κρίση ειρήνης που καλείται να αντιμετωπίσει η Ευρωπαϊκή κοινότητα.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, μέσω της πρακτικής εφαρμογής της Θεωρίας Παιγνίων, η οποία αποτελεί μία από τις πλέον κατάλληλες επιστήμες για τη μελέτη και τη στρατηγική λήψης αποφάσεων, πραγματοποιείται η ανάλυση των αποφάσεων της Ρωσικής Ομοσπονδίας και αποδεικνύεται κατά πόσο αυτή είχε προετοιμαστεί για να προβεί σε όλες τις στρατιωτικές της εισβολές στις Ουκρανικές πόλεις. Επίσης, μέσω επίλυσης και ανάλυσης στατικών παιγνίων και δένδρων – παιγνίων λαμβάνει χώρα η αναζήτηση της ενδεχόμενης κατάληξης του υπάρχοντος πολέμου, με δεδομένο το παρόν.

Συμπερασματικά, επαληθεύτηκε η μέχρι τώρα επιτυχία των στρατηγικών επιλογών της Ρωσίας έναντι της Δύσης, αλλά και λόγω των επικρατούσων συνθηκών, η πιο πιθανή νίκη της πρώτης, δημιουργώντας πλέον μία αποστρατικοποιημένη διχοτομημένη Ουκρανία, σε Δυτική και Ανατολική, δίχως την υποστήριξη του ΝΑΤΟ.

Το πιο επικίνδυνο ζήτημα που εντοπίστηκε από την παρούσα μελέτη, όμως, σχετίζεται με τη μελλοντική ασφάλεια κυριαρχίας έκαστου κράτους και κατά πόσο αυτή θα είναι σεβαστή από έτερα με επεκτατικές προδιαθέσεις.

Λέξεις – Κλειδιά

Ρωσία, Ουκρανία, ΝΑΤΟ, ΗΠΑ, Ε.Ε., Θεωρία Παιγνίων, ειρήνη, στρατηγική, λήψη αποφάσεων

Abstract

After Russia's military intervention in Ukraine in 2014, culminating in the annexation of Crimea, which was a defining event in the post-Cold War history of Europe, the invasion of 24 February 2022 and the start of multiple and scattered bombings in different cities in Ukraine, came to be the most significant milestone in the peace - crisis that the European community has to face.

In this thesis, through the practical application of Game Theory, which is one of the most suitable sciences for the study and strategic decision making, the analysis of the decisions of the Russian Federation is carried out and it is shown whether the Russian Federation was prepared to make all its military invasions of Ukrainian cities. Also, through the solution and analysis of static games and tree-games the search for the possible outcome of the existing war, given the present, takes place.

In conclusion, the success of Russia's strategic choices against the West has been verified so far, but also, due to the prevailing conditions, the most probable victory of the former, creating now a demilitarized divided Ukraine, in West and East, without the support of NATO.

The most dangerous issue identified by this study, however, relates to the future security of each state's sovereignty and whether it will be respected by others with expansionist tendencies.

Keywords

Russia, Ukraine, NATO, USA, EU, Game Theory, peace, strategy, decision making

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	ii
Περίληψη.....	iii
Abstract	iv
Περιεχόμενα	v
Κατάλογος Εικόνων	vi
Κατάλογος Πινάκων / Διαγραμμάτων	vii
Συνοτομογραφίες & Ακρωνύμια.....	viii
Εισαγωγή.....	1
<i>i) Οι πόλεμοι στην περιφέρεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....</i>	<i>1</i>
<i>ii) Η Μαύρη Θάλασσα</i>	<i>1</i>
<i>iii) Η Πρώην Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών.....</i>	<i>2</i>
<i>iv) Το παρόν.....</i>	<i>3</i>
<i>v) Αντικείμενο & Στόχος μελέτης</i>	<i>3</i>
<i>vi) Διάρθρωση μελέτης.....</i>	<i>4</i>
1. Ιστορική Αναδρομή.....	5
<i>1.1 Κοινωνικό Επίπεδο</i>	<i>5</i>
<i>1.2 Οικονομικό Επίπεδο</i>	<i>7</i>
<i>1.3 Πολιτικό & Στρατηγικό Επίπεδο</i>	<i>12</i>
2. Θεωρία Παιγνίων	13
<i>2.1 Κατηγορίες Παιγνίων.....</i>	<i>15</i>
<i>2.2 Ιστορική Αναδρομή</i>	<i>16</i>
3. Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	17
4. Ανάλυση – Επεξήγηση Παιγνίων.....	24
<i>4.1 Ανάλυση Στατικού Παιγνίου «Chicken game».....</i>	<i>25</i>
<i>4.2 Εξέλιξη του παρόντος πολέμου μέσω δένδρων – παιγνίων [Οπισθογενής Επαγωγή (Backwards Induction)]</i>	<i>30</i>
Συμπεράσματα	35
Βιβλιογραφία.....	38

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1-15	3
Εικόνα 2-15	6
Εικόνα 3-15	7
Εικόνα 4-15	7
Εικόνα 5-15	8
Εικόνα 6-15	9
Εικόνα 7-15	11
Εικόνα 8-15	13
Εικόνα 9-15	14
Εικόνα 10-15	15
Εικόνα 11-15	18
Εικόνα 12-15	19
Εικόνα 13-15	21
Εικόνα 14-15	24
Εικόνα 15-15	35

Κατάλογος Πινάκων / Διαγραμμάτων

Πίνακας 1-5.....	26
Πίνακας 2-5.....	27
Πίνακας 3-5.....	29
Πίνακας 4-5.....	31
Πίνακας 5-5.....	34
Διάγραμμα 1-4	28
Διάγραμμα 2-4	30
Διάγραμμα 3-4	33
Διάγραμμα 4-4	35

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΔΕ	Διπλωματική Εργασία
ΠΑ.ΠΕΛ.	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
ΠΜΣ	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΘΠ	Θεωρία Παιγνίων
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΣΣΔ	Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών
ΣΣΔ	Σοβιετικές Σοσιαλιστικές Δημοκρατίες
NATO	North Atlantic Treaty Organization
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΟΖ	Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη
MIT	Massachusetts Institute of Technology
NE	Nash Equilibrium Definition
SPNE	Subgame Perfect Equilibrium

Εισαγωγή

Από τη γέννηση της ανθρωπότητας, όταν ακόμα οι άνθρωποι επικοινωνούσαν μέσω της γλώσσας του σώματος και μέσω χειρονομιών (Homo Erectus), αλλά και αργότερα αφού εμφανίστηκε η χρήση του λόγου, ως κύρια μορφή επικοινωνίας (Homo Sapiens)¹, ο αυτοσκοπός τους ήταν η ικανοποίηση των βιοποριστικών τους αναγκών και είτε η διατήρηση των κεκτημένων τους, δηλαδή των ήδη υπάρχοντων τους, είτε η κτήση περισσότερων, δηλαδή της ικανοποίησης της κυριαρχικής τους επιθυμίας. Αυτοί αποτέλεσαν τους πρώτους λόγους έναρξης μικρών διαμαχιών, φτάνοντας στο σήμερα, όπου η ανθρώπινη ιστορία έχει βιώσει και έχουν καταγραφεί αμέτρητοι πόλεμοι μεταξύ λαών, εθνών, κρατών αλλά και εμφυλίων έχοντας ανυπολόγιστες συνέπειες. Στο πλαίσιο αυτό, πλέον, τα κράτη σχεδιάζουν την εξωτερική τους πολιτική με στόχο την εξάλειψη πιθανών απειλών και ενίσχυσης της δυναμικής τους παρουσίας στο διεθνές περιβάλλον. Παράλληλα, η γεωγραφική εγγύτητα, οι ικανότητες των κρατών ανά τον κόσμο και οι προθέσεις τους, διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο στην κατανομή της ισχύος σε διεθνές επίπεδο.

i) Οι πόλεμοι στην περιφέρεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η πλειοψηφία των πολέμων που έχουν πραγματοποιηθεί στο παρελθόν αποτελούνται κυρίως από ένοπλες συγκρούσεις. Βέβαια, υπάρχουν και άλλα είδη πολέμων, όπως για παράδειγμα, οι ψυχροί πόλεμοι, οι υβριδικοί, οι βιολογικοί και πλέον, με τη ραγδαία αύξηση και πρόοδο της τεχνολογίας, οι κυβερνοπόλεμοι. Ανατρέχοντας στα βάθη της ιστορίας θα διαπιστώσει κανείς ότι οι πιο γνωστοί και καθοριστικοί πόλεμοι έχουν λάβει χώρα στην περιοχή των Βαλκανίων, όπως για παράδειγμα ο Πελοποννησιακός Πόλεμος, οι εκστρατείες του Μεγάλου Αλεξάνδρου, οι Σταυροφορίες και οι Ρωμαϊκές κατακτήσεις, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως οι Ναπολεόντειοι πόλεμοι και οι Α' & Β' Παγκόσμιοι Πόλεμοι.²

ii) Η Μαύρη Θάλασσα

Βέβαια, υπάρχει μία περιοχή, η οποία δε ζηλεύει την αντίστοιχη των Βαλκανίων, σε τίποτα, αναφορικά με συγκρούσεις, διαμάχες και διεκδικήσεις κυριαρχίας και δεν είναι άλλη από αυτή της Μαύρης Θάλασσας. Η περιοχή αυτή ήταν ανέκαθεν μία από τις

¹ Βικιπαίδεια, *Η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια*

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%86%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%80%CE%BF%CF%82>

² Βικιπαίδεια, *Η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια*

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82>

περιπλοκότερες περιοχές της γης, καθώς αποτελεί γεωστρατηγικό και εμπορικό σταυροδρόμι, το οποίο ενώνει την Ασία με την Ευρώπη και λόγω της ύπαρξης πολλών ενεργειακών πηγών στα πέριξ κράτη της, προσδίδει ιδιαίτερο στρατηγικό ενδιαφέρον. Αποτελεί μία περιοχή που περικλείεται από τη Γεωργία, την Τουρκία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Μολδαβία, την Ουκρανία και τη Ρωσία, ενώ επικοινωνεί με το Αιγαίο Πέλαγος μέσω των στενών του Ελλησπόντου. Από τους αρχαιοτάτους χρόνους, η περιοχή του Εύξεινου Πόντου χρησιμοποιήθηκε για την εξυπηρέτηση διαφόρων στρατηγικών από τις δυνάμεις των Βυζαντινών, των Οθωμανών, των Ρωμαίων και τα τελευταία πρόσφατα χρόνια, των Ρώσων.³

iii) Η Πρώην Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών

Στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας όμως, για λιγότερο από έναν αιώνα, υφίσταντο και η Σοβιετική Ένωση, η οποία διαλύθηκε το 1991, μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, ο οποίος άφησε πολλές και αισθητές συνέπειες στην ανθρωπότητα μέχρι και σήμερα. Η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης είχε ως κύριο αποτέλεσμα την ανεξαρτητοποίηση των επιμέρους κρατών (15 Πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες), από τα οποία αποτελούνταν η Σοβιετική Ένωση, μεταξύ των οποίων και η Ρωσία με την Ουκρανία. Παρά την ανεξαρτητοποίηση αυτή, η Ρωσία συνέχιζε να θεωρεί ότι η Ουκρανία ανήκει στη σφαίρα επιρροής της και λόγω αυτού εξακολουθούν μέχρι και σήμερα να υφίστανται υπαρκτές πολεμικές διαμάχες, με τις πιο πρόσφατες την κρίση της Κριμαίας το 2014 και την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία την 24^η Φεβρουαρίου 2022. (Οι δύο αυτές χώρες συνδέονται σχεδόν από την ίδρυση της Σοβιετικής Ένωσης, όταν και οι Μπολσεβίκοι κατέλαβαν την εξουσία στη Ρωσία κατά τη διάρκεια της Οκτωβριανής Επανάστασης και ίδρυσαν τη Σοβιετική Ένωση. Ηγέτες αυτής υπήρξαν οι Ιωσήφ Βησσαριόνοβιτς Στάλιν και Βλαντίμιρ Ιλίτς Ουλιάνοφ (Λένιν), έχοντας υιοθετήσει και ενστερνιστεί εις βάθος τον Μαρξισμό).⁴

³ Βικιπαίδεια, *Η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια*

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B1%CF%8D%CF%81%CE%B7_%CE%98%CE%AC%CE%BB%CE%B1%CF%83%CF%83%CE%B1

⁴ Βικιπαίδεια, *Η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια*

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CF%89%CF%83%CE%AE%CF%86_%CE%A3%CF%84%CE%AC%CE%BB%CE%B9%CE%BD

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%BB%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AF%CE%BC%CE%B9%CF%81_%CE%9B%CE%AD%CE%BD%CE%B9%CE%BD

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CF%80%CE%BF%CE%BB%CF%83%CE%B5%CE%B2%CE%AF%CE%BA%CE%BF%CE%B9> - <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%BE%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

iv) Το παρόν

Οι ενέργειες της Ρωσίας, η εισβολή στην Ανατολική Ουκρανία, οι απειλές σε έτερες χώρες που θέλουν να εισαχθούν στο NATO (North Atlantic Treaty Organization - Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου) και η διαχείριση και εκμετάλλευση των ποσοτήτων εξαγωγής αερίου προς την Ευρωπαϊκή Ένωση (η οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη Ρωσία, προς το παρόν, στον ενεργειακό τομέα) μετέβαλλαν άρδην το στρατηγικό περιβάλλον στη γειτονία της Ευρώπης. Οι ενέργειες του NATO στην Ουκρανία, οι αξιοσημείωτες αλλαγές σε κοινωνικό, πολιτικό, ενεργειακό και στρατηγικό περιβάλλον δημιουργούν έναν ισχυρό ανταγωνισμό κατά την αναδιανομή ισχύος σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και επαναπροσδιορισμό των συμφερόντων στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας και στα στενά του Ελλησπόντου. Οι συμμετέχοντες σε αυτό το «παιχνίδι» ισχύος είναι η Ρωσία, η Ευρώπη, η Αμερική και η Κίνα.

Εικόνα 1 - 15 (Πηγή : <https://www.zougla.gr/apopseis/article/i-tragodia-tis-oukranias-ofilete-sti-geografiki-tis-8esi>)

v) Αντικείμενο & Στόχος μελέτης

Στην παρούσα μελέτη, κέντρο ενδιαφέροντος και αντικείμενο διερεύνησης, μέσω της Θεωρίας Παιγνίων, είναι η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, η οποία αποτέλεσε «το μήλον της έριδος» για τις ντόμινο εξελίξεις στη παγκόσμια κοινότητα και στην ανακατανομή ισχύος. Ειδικότερα, θα εξεταστεί το γεγονός της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία, η στρατηγική που ακολούθησε η πρώτη έναντι της Ουκρανίας, της Ευρώπης

και του NATO και πως αυτό σχετίζεται με τις υπόλοιπες ηγεμονικές δυνάμεις, τη διατήρηση της ύπαρξης της Ρωσίας ως ηγεμονική δύναμη και γιατί η Ουκρανία, μία αγροτική χώρα χωρίς προθέσεις επεκτατικής πολιτικής έγινε έρμαιο της στρατηγικής της άλλοτε συμμάχου της.⁵ Έτσι λοιπόν, μέσω της Θεωρίας Παιγνίων, η οποία αποτελεί την επίσημη μελέτη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων παικτών, των οποίων οι επιλογές επηρεάζονται και εξαρτώνται από τις επιλογές των λοιπών παικτών, θα καταβληθεί προσπάθεια απάντησης των ανωτέρω ερωτημάτων αλλά επίσης και πρόβλεψης των επόμενων κινήσεων της Ρωσίας αναφορικά με την Ουκρανία και την ενεργειακή αλληλεξάρτηση με την Ευρώπη. Για την εξυπηρέτηση των σκοπών αυτής της μελέτης, η Θεωρία Παιγνίων θεωρείται η πιο κατάλληλη επιστήμη, καθώς οι έννοιες της εφαρμόζονται όταν οι επιλογές των εκάστοτε παικτών είναι αλληλοεξαρτώμενες, ενώ παρέχουν τα εργαλεία για τη διαμόρφωση, τη δομή και τη βαθύτερη ανάλυση των στρατηγικών επιλογών και σεναρίων. Κύριος στόχος, λοιπόν, της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η ερμηνεία της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία, μέσω της Θεωρίας Παιγνίων και τι πιθανόν έπεται από την πλευρά της Ρωσίας, συμπεριλαμβάνοντας όλες τις παραμέτρους που αναφέρθηκαν παραπάνω.

νι) Διάρθρωση μελέτης

Προκειμένου να καταστεί δυνατή η πλήρωση του θέματος της εργασίας, η μελέτη διαιρέθηκε σε έξι κεφάλαια. Μετά την παράθεση της εισαγωγής, στο δεύτερο κεφάλαιο, θα πραγματοποιηθεί ιστορική αναδρομή του διπόλου Ρωσία – Ουκρανία, σε κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό και στρατηγικό επίπεδο. Εν συνεχεία, θα εξηγηθεί και θα αναλυθεί η Θεωρία Παιγνίων και οι μέθοδοι αξιοποίησης αυτής για τη μελέτη των στρατηγικών επιλογών. Έπειτα, θα παρουσιαστεί η διεθνής προσέγγιση, μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης, των σχέσεων και της αντιπαλότητας των δύο αυτών κρατών και κατόπιν, η στρατηγική ανάλυση αυτών. Στο πέμπτο κεφάλαιο, μέσω της πρακτικής εφαρμογής της Θεωρίας Παιγνίων και την επεξήγηση και ανάλυση στατικού παιγνίου, θα αναλυθούν οι επιλογές της Ρωσίας και του Προέδρου της, ενώ μέσω δένδρων – παιγνίων και οπισθογενούς επαγωγής (backwards induction) θα καταβληθεί προσπάθεια πρόβλεψης των επόμενων επιλογών της Ρωσίας στον πόλεμο με την Ουκρανία. Καταλήγοντας, θα παρατεθούν οι απόψεις και τα εξαχθέντα, από τις επιλύσεις των επιμέρους παιγνίων, συμπεράσματα.

⁵ Βικιπαίδεια, Η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CF%85%CE%BA%CF%81%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B1>

1. Ιστορική Αναδρομή

Στο πλαίσιο ανάλυσης των σχέσεων του διπόλου Ρωσίας – Ουκρανίας και της εισβολής της 24^{ης} Φεβρουαρίου 2022, μέσω της Θεωρίας Παιγνίων, καθίσταται αναγκαία η παράθεση των ιστορικών γεγονότων που συνδέουν αυτά τα δύο κράτη εξ αρχής, διακρίνοντας αυτά σε κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό και στρατηγικό επίπεδο.

Οι λαοί της Ρωσίας και της Ουκρανίας συνδέονται περίπου εδώ και μία χιλιετία, ξεκινώντας από την Κιεβινή Ρωσία (μεσαιωνικό σλαβικό κράτος με το Κίεβο ως πρωτεύουσα η οποία εκτεινόταν σε ένα τμήμα της Ουκρανίας και της Ευρωπαϊκής Ρωσίας) και τη Ρωσική Αυτοκρατορία (στα τέλη του 1700, μεγάλο μέρος της επικράτειας της Ουκρανίας έγινε μέρος της ρωσικής αυτοκρατορίας υπό την Αικατερίνη τη Μεγάλη), φτάνοντας στην πρώην πλέον, Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών.

Στο πιο πρόσφατο παρελθόν και συγκεκριμένα στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, εντοπίζονται επαφές και σχέσεις αλληλεξάρτησης μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας, όταν συγκεκριμένα το 1922, ιδρύθηκε η Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών με έδρα τη Μόσχα, μετά από δραστηκές ενέργειες των Μπολσεβίκων και υπό την αρχηγική καθοδήγηση του Βλαντιμίρ Λένιν. Μετά τον θάνατο του, το έργο αυτού συνέχισε ο Ιωσήφ Στάλιν. Αμφότεροι είχαν ενστερνιστεί την ιδεολογία του Μαρξισμού, κατά την οποία υποστηρίζεται η σοσιαλιστική αντίληψη για την κοινωνία αποσκοπώντας στον κομμουνισμό. Η ΕΣΣΔ διαλύθηκε τον Δεκέμβριο του 1991 με την ανεξαρτησία των πρώην πλέον Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών και τον αποσχισμό και την απεξάρτησή τους από τη Ρωσία.

1.1 Κοινωνικό Επίπεδο

Αρχικά, αναφορικά με την Ουκρανία, αυτή αποτελεί την 44η μεγαλύτερη χώρα στον κόσμο και τη μεγαλύτερη Ευρωπαϊκή αντίστοιχα, με έκταση 603.628 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Πρωτεύουσα της είναι το Κίεβο. Η Ουκρανία έχει εκτιμώμενο πληθυσμό περίπου 41,2 εκατομμύρια κατοίκους, όντας η όγδοη πολυπληθέστερη χώρα στην Ευρώπη. Οι Ουκρανοί αποτελούν περίπου το 78% του πληθυσμού, ενώ οι Ρώσοι είναι η μεγαλύτερη μειονότητα, αποτελώντας το 17,3% του πληθυσμού. Οι πιο μικρές μειονότητες αποτελούνται κυρίως από τους Λευκορώσους με ποσοστό 0,6%, τους Μολδαβούς με 0,5% και τους Τάταρους της Κριμαίας με 0,5%. Στο τοπίο της Ουκρανίας

κυριαρχούν στέπες⁶, τις οποίες διασχίζουν αρκετά ποτάμια. Η Ουκρανία αποτελεί μια αστικοποιημένη χώρα, όπου οι πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της είναι οι βιομηχανικές που βρίσκονται στο νότο και στα νοτιοανατολικά της χώρας (περίπου το 67% του πληθυσμού ζει σε αστικές περιοχές). Η επίσημη γλώσσα της χώρας είναι η Ουκρανική, όμως, η Ρωσική γλώσσα είναι αρκετά διαδεδομένη σε όλη τη χώρα και ειδικότερα στα ανατολικά και νότια μέρη της, εκεί όπου υπάρχει εθνική Ρωσική πλειονότητα. Αυτό μεταφράζεται και σε νούμερα, διότι το 67.5% του πληθυσμού δήλωσε ως μητρική του γλώσσα τα Ουκρανικά, ενώ το 29.6% δήλωσε τα Ρωσικά. Οι περισσότεροι φυσικοί ομιλητές της ουκρανικής γνωρίζουν τα Ρωσικά ως δεύτερη γλώσσα. Τα Ρωσικά ήταν η κυρίαρχη γλώσσα της ΕΣΣΔ, με την Ουκρανική να κατέχει και αυτή επίσημη θέση, ενώ στα σχολεία της Ουκρανικής ΣΣΔ η εκμάθηση της ήταν υποχρεωτική. Τον Αύγουστο του 2012, η Ουκρανική Κυβέρνηση ψήφισε ένα νέο νόμο, ο οποίος όριζε ότι οι περιφέρειες, όπου μια τοπική γλώσσα αντιπροσωπεύει το 10% των κατοίκων της, θα πρέπει να ανακηρυχθεί ως επίσημη γλώσσα της εκάστοτε περιφέρειας, αυτή η τοπική γλώσσα. Έτσι, η Ρωσική γλώσσα έγινε αυτόματα επίσημη γλώσσα σε όλες τις νοτιοανατολικές περιφέρειες. Ωστόσο, τον Φεβρουάριο του 2014, μετά την ανατροπή του Προέδρου Γιανουκόβιτς, το Ουκρανικό Κοινοβούλιο, αποφάσισε να ακυρώσει το νόμο του 2012, επαναφέροντας την Ουκρανική ως μοναδική επίσημη γλώσσα σε όλα τα επίπεδα. Η ακύρωση του νόμου όμως δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμα, εξαιτίας των έντονων αντιδράσεων που προκλήθηκαν σε τοπικό και διεθνές επίπεδο. Όσον αφορά τη θρησκεία, οι Ουκρανοί στη συντριπτική τους πλειονότητα είναι Χριστιανοί Ορθόδοξοι και είναι μοιρασμένοι ανάμεσα στην Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία (Πατριαρχείο Μόσχας) και την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας που ανακηρύχθηκε αυτοκέφαλη από το Οικουμενικό Πατριαρχείο το 2019.

Εικόνα 2 - 15 (Πηγή : <https://www.insider.gr/politiki/202413/i-diplomatia-kai-i-stratigiki-asafeia-mporoy-n-na-apotrepsoy-n-mia-krisi-stin>)

⁶ Γόνιμες πεδιάδες

Από την άλλη πλευρά, η χώρα της Ρωσικής Ομοσπονδίας βρίσκεται στη βόρεια Ευρασία και έχει έκταση 17.098.246 τ.χλμ., αποτελώντας το μεγαλύτερο κράτος του πλανήτη, καλύπτοντας πάνω από το ένα όγδοο της παγκόσμιας κατοικήσιμης γης. Πρωτεύουσα της χώρας είναι η Μόσχα. Ο πληθυσμός αυτής ανέρχεται σε 146.748.590 κατοίκους και είναι η ένατη σε πληθυσμό χώρα παγκοσμίως. Η επίσημη γλώσσα είναι τα ρωσικά. Το 78% των Ρώσων είναι Χριστιανοί, ενώ το 72% ανήκουν στη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία διαθέτει πανίσχυρες εξουσίες στον κοινωνικό και πολιτικό κόσμο της χώρας.

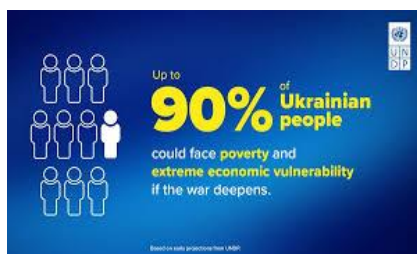
Εικόνα 3 - 15 (Πηγή :

<https://gr.dreamstime.com/%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%BD%CE%B5%CF%82%CE%BC%CE%B5%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1%CE%B5%CE%BB%CE%B5%CF%8D%CE%B8%CE%B5%CF%81%CE%B7%CF%82%CF%87%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B7%CF%82>

1.2 Οικονομικό Επίπεδο

Ουκρανία

Η Ουκρανία είναι μία χώρα, η οποία στον οικονομικό τομέα κυμαίνεται μεταξύ

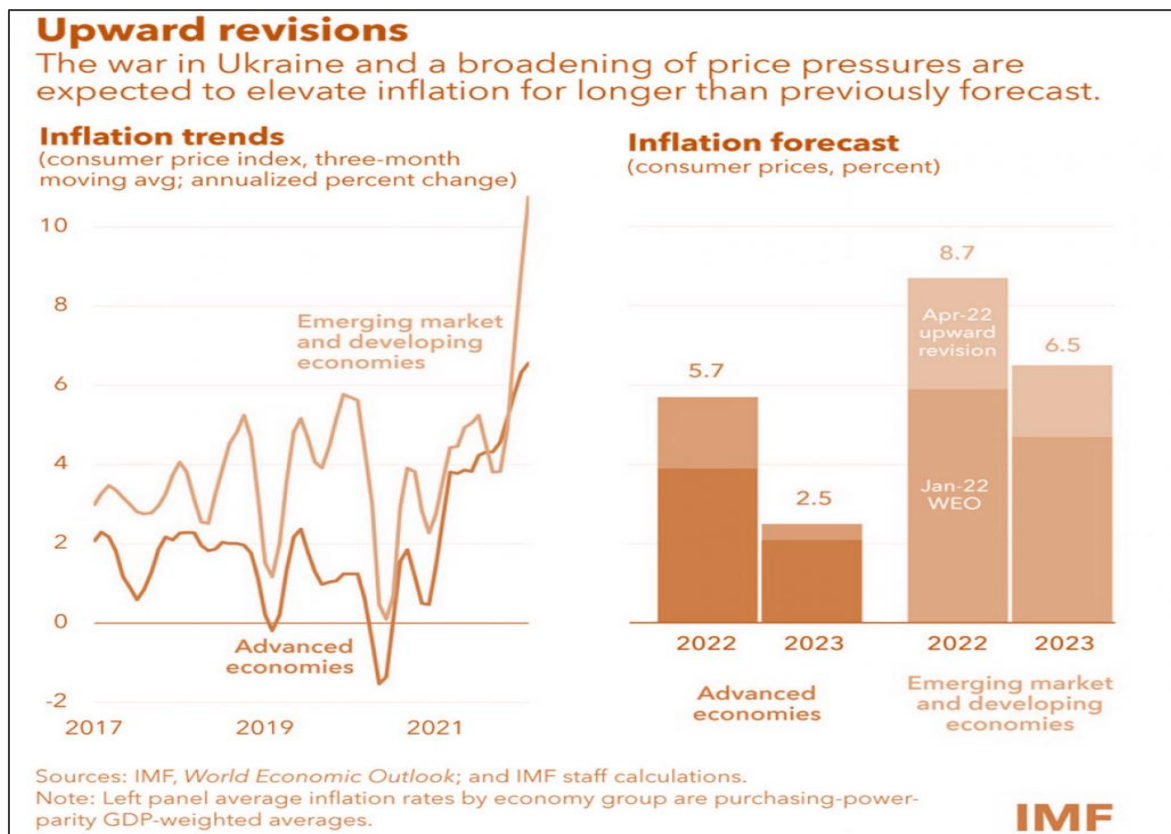
Εικόνα 4 - 15 (Πηγή :

https://twitter.com/UNDP/status/1503946112717180928?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1503946112717180928%7Ctwgr%5E061e854500d308e298d6172bd354b1b532bb49dc%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.dw.com%2Fes%2Fucrania-perderC3A1-

χαμηλότερου και μεσαίου εισοδήματος και δικαιολογημένα κατέχει την 55η θέση στον κόσμο ως προς το ονομαστικό ΑΕΠ. Η χώρα της Ουκρανίας, με τις αγανείς πεδιάδες και τα πολλά ποτάμια, αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους εξαγωγείς σιτηρών στον κόσμο και παρ' όλα αυτά παραμένει μία από τις πιο φτωχές χώρες στην Ευρώπη, αλλά και μία από τις πιο διεφθαρμένες της ηπείρου. Η χρίβνια είναι το εθνικό

νόμισμα της Ουκρανίας από τις 2 Σεπτεμβρίου 1996. Η μεγαλύτερη αύξηση του μέσου ονομαστικού μισθού στην Ουκρανία σημειώθηκε στο πρόσφατο παρελθόν και συγκεκριμένα το 2021 και έφτασε περίπου τα 470€ το μήνα, ενώ το 2019 σχεδόν το 1.1% των Ουκρανών ζούσε κάτω από το εθνικό όριο φτώχειας. Το ίδιο έτος η ανεργία στην Ουκρανία ήταν περίπου 4.5%, ενώ το επόμενο έτος το δημόσιο χρέος της έφτασε σχεδόν το 52% του ονομαστικού ΑΕΠ της.

Η Ουκρανία με τον παραγωγικό τομέα της συμβάλλει στην παγκόσμια αγορά με όλους τους τύπους μεταφορικών και διαστημικών οχημάτων, με την πλειονότητα των εξαγωγών της να πραγματοποιούνται προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα αεροπλάνα Αντόνοφ και τα φορτηγά KfAZ εξάγονται σε πολλές χώρες, ενώ από την ανεξαρτησία της από την ΕΣΣΔ διατηρεί τη δική της διαστημική υπηρεσία. Αξιοποιώντας την παραγωγική της δυναμική σε αυτόν τον κλάδο, από το 1991 έως το 2007, εκτόξευσε έξι δορυφόρους που κατασκευάστηκαν επί Ουκρανικού εδάφους και εκατόν ένα οχήματα εκτόξευσης.

Εικόνα 5 - 15 (Πηγή : <https://www.weforum.org/agenda/2022/05/economy-economic-news-stories-5-may-2022/>)

Πέραν του παραγωγικού σκέλους οχημάτων και διαστημοπλοίων, η Ουκρανία παράγει και επεξεργάζεται το δικό της φυσικό αέριο και πετρέλαιο, όμως για να καλύψει τις

ανάγκες της αναγκάζεται να εισάγει το μεγαλύτερο μέρος αυτών κυρίως από τη Ρωσία, το οποίο υπολογίζεται περίπου στο 80%.

Όσον αφορά τον ορυκτό πλούτο, η Ουκρανία, δεν υπολείπεται σχεδόν σε τίποτα, διαθέτοντας άφθονα σιδηρομεταλλεύματα, άνθρακες, μαγγάνιο, φυσικό αέριο και πετρέλαιο, ορυκτό άλας, θείο, γραφίτη, τιτάνιο, νικέλιο, υδράργυρο, μαγνήσιο, αλλά και σπάνιες γαίες.⁷ Επίσης, αξιοποιώντας την ύπαρξη όλων αυτών, παράγουν και εξάγουν μηχανήματα, μέταλλα, προϊόντα σιδήρου, αλλά και μεταφορικά μέσα και ανταλλακτικά αυτών. Άλλωστε, οι ουκρανικές βιομηχανίες ήταν γνωστές ως από τις πιο αναπτυγμένες στην πρώην Σοβιετική Ένωση. Ωστόσο, η Ουκρανία είναι και ο βασικός προμηθευτής σιτηρών της Ευρώπης καθώς και ηλιέλαιου (αυξημένη παραγωγή ηλιάνθων). Αυτό δείχνει ότι οι ανεπτυγμένες βιομηχανικές χώρες της Ευρώπης εξαρτώνται από την παραγωγή της

Εικόνα 6 - 15 (Πηγή:
<https://www.tatacapital.com/blog/trends/russia-ukraine-crisis-and-its-economic-impact-on-global-markets/>)

Ουκρανίας και κατά συνέπεια οι οικονομικές επιπτώσεις της εισβολής της 24^{ης} Φεβρουαρίου έχουν επηρεάσει την παγκόσμια κοινότητα.

Όντας επί των πλείστων πεδινή και καλλιεργήσιμη χώρα, διότι όρη εντοπίζονται μόνο στην περιοχή των συνόρων με τη Ρουμανία, στα εδάφη της καλλιεργούνται κυρίως δημητριακά, ζαχαρότευτλα και ηλιάνθοι, ενώ δεν θεωρείται αμελητέα η εκτροφή βοοειδών και η παραγωγή γάλακτος.

Ρωσία

Από την άλλη πλευρά, η οικονομία της Ρωσίας κυμαίνεται από μεσαία έως ανώτερα εισοδήματα. Αποτελεί την πέμπτη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη στην Ευρώπη και την ενδέκατη μεγαλύτερη στον κόσμο. Νόμισμα της Ρωσίας είναι το ρωσικό ρούβλι.

Ο κύριος παράγοντας της οικονομικής δραστηριότητας της Ρωσίας είναι η τεράστια έκταση της. Εκτιμάται ότι η Ρωσία κατέχει περισσότερο από το 30% των φυσικών πόρων παγκοσμίως και η Παγκόσμια Τράπεζα εκτιμά ότι η συνολική αξία αυτών ανέρχεται περίπου στα 75 τρισεκατομμύρια δολάρια. Πέραν όμως αυτών, η ανάπτυξη της Ρωσίας εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τα κέρδη της από τον τομέα της ενέργειας, έχοντας άφθονα κοιτάσματα πετρελαίου, φυσικού αερίου και πολύτιμων μετάλλων, τα οποία

⁷ Οι σπάνιες γαίες της Ουκρανίας εντοπίζονται σε 4 περιοχές (στην Κριμαία, στην ευρύτερη περιοχή του Ντονμπάς, στα σύνορα με τη Λευκορωσία και σε περιοχή νότια του Κιέβου). Οι τρεις εκ των τεσσάρων περιοχών έχουν ήδη καταληφθεί από τη Ρωσία, ενώ απομένει η πλήρης κατάληψη αυτής νότια του Κιέβου.

εξάγονται σε μεγάλες ποσότητες. Πιο συγκεκριμένα, το 2012, το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο αποτέλεσαν το 16% του ΑΕΠ της, το 52% των κερδών του προϋπολογισμού και περισσότερο από το 70% των συνολικών εξαγωγών της. Γίνεται αντιληπτό το γιατί η Ρωσία θεωρείται ενεργειακή παγκόσμια υπερδύναμη, αφού διαθέτει τα μεγαλύτερα αποθέματα φυσικού αερίου και είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος εξαγωγέας πετρελαίου.

Επιπροσθέτως, δε θα μπορούσε να παραληφθεί το γεγονός ότι η Ρωσία ανέκαθεν και ειδικά μετά το τέλος της Σοβιετικής Ένωσης ανέπτυξε μεγάλη αμυντική βιομηχανία, με δυνατότητες να παράγει υψηλής τεχνολογίας στρατιωτικό εξοπλισμό (όπως βαλλιστικούς πυραύλους, μαχητικά αεροσκάφη και υποβρύχια πέμπτης γενιάς). Το 2013 η συνολική αξία της εξαγωγής στρατιωτικού εξοπλισμού της Ρωσίας ήταν δεύτερη μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, φτάνοντας τα 15.7 δισεκατομμύρια δολάρια. Ο εξαχθέν εξοπλισμός αυτός αποτελείται κυρίως από αντιαεροπορικά συστήματα, στρατιωτικά αεροσκάφη, υποβρύχια και πλοία.

Βέβαια, όπως είναι γνωστό η Ρωσία ως χώρα και οντότητα είναι γνωστή για αναρίθμητες ιδιαιτερότητες. Μία ακόμη εντοπίζεται στον οικονομικό κλάδο της και πιο συγκεκριμένα κατά τη γεωγραφική κατανομή συνεισφοράς στο ΑΕΠ της. Επεξηγώντας, η οικονομική ανάπτυξη της χώρας είναι γεωγραφικά ανισόρροπη (μεγαλύτερη από αυτή της Κίνας), αφού η Μόσχα συνεισφέρει στο ΑΕΠ της το μεγαλύτερο ποσοστό αυτού, συνυπολογίζοντας ότι αποτελεί την πρωτεύουσα ενός κράτους με τη μεγαλύτερη εδαφική επικράτεια παγκοσμίως.

Σχέσεις αλληλεξάρτησης

Πέραν των ανωτέρω στοιχείων που παρατέθηκαν και για τις δύο χώρες, ανατρέχοντας στο πρόσφατο παρελθόν και συγκεκριμένα μετά την κρίση του 2014 και την προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσία, η οικονομία της Ουκρανίας κατέρρευσε και το ΑΕΠ της μειώθηκε σχεδόν κατά 7%. Το 2015 υποχώρησε περίπου 10%, ενώ την ίδια χρονιά ο πληθωρισμός ξεπέρασε το 40%. Η οικονομία της επέτυχε σημάδια ανάκαμψης τα επόμενα χρόνια, αλλά η Ουκρανία παραμένει μια από τις φτωχότερες χώρες της Ευρώπης. Η χώρα πλέον εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους εισπραχθέντες φόρους από τη διαμετακόμιση του ρωσικού φυσικού αερίου στην Ευρώπη και αυτό θα μπορούσε να μεταβληθεί άρδην από τα νέα έργα αγωγών φυσικού αερίου που θα την παρέκαμπταν, όπως ο Nord Stream II που φτάνει στη Γερμανία μέσω της Βαλτικής Θάλασσας.

Από την εισβολή της 24^{ης} Φεβρουαρίου, η Ουκρανία σταμάτησε την παραγωγή σιτηρών, επομένως τα παγκόσμια σιτηρά παρουσίασαν έλλειμμα και επήλθε αύξηση των τιμών όλων των προϊόντων, τα οποία αποτελούν παράγωγα αυτών. Πρέπει να αναφερθεί ξανά ότι η Ουκρανία καλύπτει το 11% της παγκόσμιας αγοράς, ενώ παράλληλα οι εξαγωγές των ελαίων από ηλιοτρόπιο καλύπτουν το 55% ομοίως. Επιπλέον, η Ουκρανία έπαψε να επεξεργάζεται τον ορυκτό της πλούτο και επομένως να παράγει μεταλλεύματα, μηχανήματα και εξαρτήματα σιδήρου με αποτέλεσμα και σε αυτή την περίπτωση να παρουσιάζεται έλλειμμα στην παγκόσμια αγορά καθώς και η Κίνα δεν μπορεί να εξάγει μεγαλύτερες ποσότητες από ότι ήδη εξάγει. Απόρροια αυτού είναι να υπάρχει αύξηση στην τιμή του σιδήρου καθώς και σε προϊόντα προερχόμενα από αυτό.

Εικόνα 7 - 15 (Πηγή :
<https://www.financialfortunemedia.com/nato-russia-ukraine-war-could-escalate-for-years/>)

Όσον αφορά τώρα τον τομέα της ενέργειας, η Ευρώπη και η Ρωσία διατηρούν ακόμη μία σχέση αλληλεξάρτησης παρά το γεγονός ότι γεωστρατηγικά είναι αντίπαλοι. Η Ρωσία είναι η κύρια παραγωγός φυσικού αερίου και κατ' επέκταση ο κύριος προμηθευτής προς την Ευρώπη και προκειμένου να δημιουργήσει κλίμα πολιτικής εγγύτητας και στήριξης με τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, παρείχε το φυσικό αέριο σε καλύτερες τιμές. Το 2004 όμως, η Πορτοκαλί Επανάσταση στην Ουκρανία φανέρωσε ότι η ανωτέρω στρατηγική της Ρωσίας δεν απέδωσε τα αναμενόμενα καθώς η τότε νέα Ουκρανική Κυβέρνηση ξεκίνησε διαδικασίες ένταξης στο ΝΑΤΟ. Η Ρωσία ως αντίποινα έπαψε να προσφέρει προνομιακές τιμές αγοράς φυσικού αερίου στην Ουκρανία. Το 2014 η Ρωσία διέκοψε την παροχή φυσικού αερίου στην Ουκρανία, γεγονός το οποίο γέννησε αμφισβητούμενες σκέψεις σε όλες τις χώρες της Βαλτικής για τον τρόπο εκμετάλλευσης του φυσικού αερίου από τη Ρωσία. Η Γερμανία έχοντας προβλέψει το δίλημμα της ενεργειακής γεωπολιτικής, αποφάσισε να αποκτήσει απευθείας συναλλαγές με τη Ρωσία με τη δημιουργία του αγωγού Nord Stream I, ο οποίος διέρχεται από τις 4 ΑΟΖ των χωρών Φιλανδίας, Σουηδίας, Δανίας και Γερμανίας. Επιπλέον, σχεδιάστηκε η δημιουργία και δεύτερου αγωγού (Nord Stream II), την οποία διέκοψαν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, προφασιζόμενες ότι με αυτόν τον τρόπο προστατεύουν την Ευρώπη από την πλήρη εξάρτησή της από την Ρωσία. Στην πραγματικότητα όμως, ο αγωγός Nord Stream

Π θα έδινε μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων στη Ρωσία και θα μείωνε σημαντικά την γεωπολιτική θέση της Ουκρανίας, πράγμα το οποίο δεν επιθυμούσαν οι Η.Π.Α.

1.3 Πολιτικό & Στρατηγικό Επίπεδο

Η πρώτη σημαντική συνύπαρξη μεταξύ των δύο κρατών, Ουκρανίας και Ρωσίας, εντοπίζεται κατά την ίδρυση της Σοβιετικής Ένωσης, με την προσχώρηση σε αυτήν των πρώτων σοβιετικών σοσιαλιστικών δημοκρατιών. Σχεδόν σε όλη τη διάρκεια ύπαρξης και άνθισης της ΕΣΣΔ τα δύο κράτη συνυπήρχαν ειρηνικά χωρίς αντιπαλότητες, αλλά με σχέσεις αλληλεξάρτησης και επωφελούμενα αυτών, εξελίσσονταν σε οικονομικό και κυριαρχικό βαθμό. Η Σ.Σ. Δημοκρατία της Ουκρανίας πριν και μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο επεκτάθηκε προς τα δυτικά, ενώ το 1954 έλαβε χώρα ένα πολύ κρίσιμο γεγονός για τη μετέπειτα ιστορία της Ευρωπαϊκής χώρας, το οποίο ήταν η προσάρτηση της Κριμαίας στην επικράτεια της (η Κριμαία τότε αποτελούσε την έδρα του ρωσικού - σοβιετικού στόλου). Η πράξη αυτή τότε θεωρήθηκε ασήμαντη, καθώς και οι δύο χώρες ήταν μέρος της Σοβιετικής Ένωσης υπό τη διακυβέρνηση της Μόσχας. Πλέον, τη σήμερα πρέπει να σημειωθεί ότι η πλειοψηφία του πληθυσμού της Δημοκρατίας της Κριμαίας είναι Ρώσοι πολίτες, ενώ οι Ουκρανοί πολίτες αποτελούν μόνο το ένα τέταρτο του συνολικού πληθυσμού της. Η Δημοκρατία της Κριμαίας ως αυτόνομο κρατίδιο βρισκόταν από ανέκαθεν στη σφαίρα επιρροής της Ρωσίας, έχοντας σχεδόν πάντοτε φιλορωσικές κυβερνήσεις.

Η διάλυση της ΕΣΣΔ επήλθε το 1991, με την Ουκρανία να πασχίζει να ισορροπήσει οικονομικά μέχρι το 2000, όταν και η οικονομία της σταθεροποιήθηκε μέχρις ότου αντιμετωπίσει πάλι δυσχέρειες με την Παγκόσμια Οικονομική ύφεση του 2008. Παράλληλα η Ρωσία, την ίδια περίοδο κατέβαλε προσπάθειες να ισχυροποιηθεί, μέσω των πυρηνικών, στο πλαίσιο διεκδίκησης της παγκόσμιας ηγεμονίας, όντας μία μεγάλη δύναμη.

Μετά την περίοδο αυτή και σχεδόν είκοσι τρία χρόνια από τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, το 2014 ο τότε Πρόεδρος της Ουκρανίας, Βίκτορ Γιανουκόβιτς, ο οποίος λειτουργούσε προς συμφέρον της Ρωσίας και τελικώς καταδικάστηκε για προδοσία, αποφάσισε να μην ολοκληρώσει τις διαδικασίες σύνδεσης με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό είχε ως συνέπεια την πτώση της Ουκρανικής κυβέρνησης, κάτι το οποίο εκμεταλλεύτηκε η αντίστοιχη Ρωσική και μετέφερε στρατεύματα στη χερσόνησο της Κριμαίας. Έκτοτε και με δημοψήφισμα που πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2014 από

το κοινοβούλιο της Κριμαίας, το οποίο δεν έχει αναγνωριστεί ακόμη και σήμερα από την Ουκρανία και τα Ηνωμένα Έθνη, η Κριμαία προσαρτήθηκε στη Ρωσία. Μέχρι τον Φεβρουάριο του 2015, λάμβαναν χώρα πολεμικές διαμάχες μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας, στην ευρύτερη περιοχή του Ντονμπάς, όταν και υπεγράφη η συνθήκη «ΜΙΝΣΚ II» και υπήρξε μερική κατάπαυση του πυρός. Παρ' όλα αυτά, τα επόμενα χρόνια, πληροφορίες και δηλώσεις ουκρανικών μέσων ενημέρωναν πως σχεδόν καμία διάταξη της συμφωνίας δεν είχε εφαρμοστεί πλήρως.

Αποκορύφωμα της πολυετούς διαμάχης μεταξύ των δύο κρατών, αποτέλεσε η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, στις 24 Φεβρουαρίου 2022, με εντολή του προέδρου της πρώτης, Βλαντιμίρ Πούτιν, με αφορμή την ανάγκη παροχής βοήθειας και στρατιωτικής υποστήριξης των ηγετών των ρωσόφωνων περιοχών, των Δημοκρατιών του Ντονέτσκ και του Λουχάνσκ. Η επέλαση των ρωσικών στρατευμάτων μέχρι και σήμερα, έχει ως αποτέλεσμα μεγάλο αριθμό ανθρώπινων απωλειών, είτε στρατιωτών εκατέρωθεν είτε άμαχου ουκρανικού πληθυσμού και τη δημιουργία μίας συνδεδεμένης κατεχόμενης ζώνης της ανατολικής και νότιας Ουκρανίας, από ρωσικά στρατεύματα.

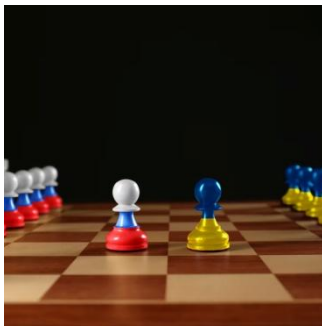

Εικόνα 8 - 15 (Πηγή : <https://www.imedd.org/el/ukraine/pos-oi-chartes-anadeiknyoyn-kai-apokry/>)

2. Θεωρία Παιγνίων

Οι χρόνιες διμερείς σχέσεις της Ρωσίας με την Ουκρανία, αρχής γενομένης, κυρίως από την ίδρυση της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών μέχρι και τη διάλυση της, την προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσική Ομοσπονδία και στην προ μηνών εισβολή της Ρωσίας στις ανατολικές περιοχές της Ουκρανίας, έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό, το

ποίο είναι η διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η διαδικασία αυτή όμως συναντάται και είναι απαραίτητη και σε πολλές διαφορετικές περιπτώσεις της καθημερινότητας. Κυβερνήσεις κρατών, οικονομικοί και διακρατικοί οργανισμοί, επιχειρήσεις και λοιπές οντότητες σχεδόν σε μόνιμη βάση καλούνται να επιλέξουν σύμφωνα με τη μεγιστοποίηση του κέρδους τους, συνυπολογίζοντας και τις επιλογές των άλλων κρατών ή οργανισμών από τους οποίους αλληλοεξαρτώνται και καθορίζονται τα αποτελέσματα των επιλογών τους. Πιο περιεκτικά, η διαδικασία λήψης αποφάσεων πραγματοποιείται εντός ενός πλαισίου αλληλεπίδρασης, όπου κάθε οντότητα επιδρά και αλληλοεξαρτάται με οποιαδήποτε άλλη όμορη της. Έτσι ακριβώς πραγματώνονται οι σχέσεις Ρωσίας – Ουκρανίας, αλλά και των λοιπών εμπλεκόμενων μεγάλων δυνάμεων στην προκειμένη

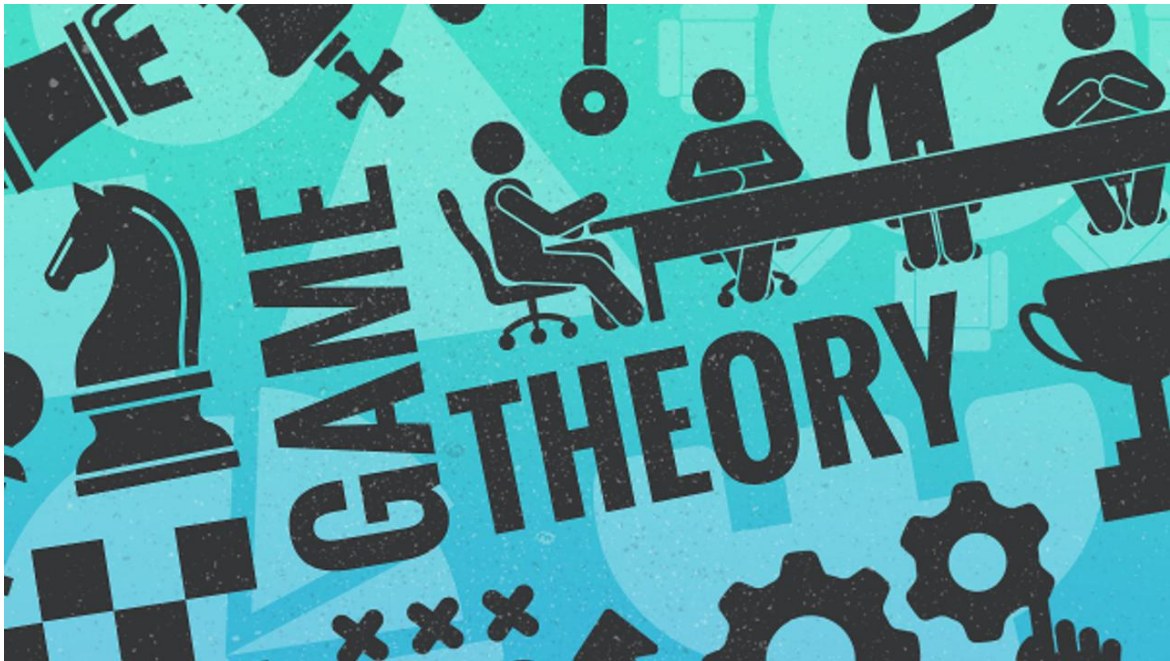

Εικόνα 9 - 15 (Πηγή :
<https://theconversation.com/us/topics/game-theory-3080>)

περίπτωση, όπως το NATO, οι Η.Π.Α., η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Κίνα. Η επιλογή έκαστου οργανισμού ή κράτους λαμβάνεται αφού συνυπολογιστεί η κάθε πιθανή επιλογή του ή των άλλων αντίστοιχων, προκειμένου ο κάθε ένας μεγιστοποιήσει το τελικό κέρδος του και πετύχει τον σκοπό του. Συνεπώς, κάθε οντότητα πρέπει να αναλύσει τις έκαστες πιθανές αλληλεπιδράσεις προτού πράξει. Τέτοιου είδους προβλήματα μελετώνται συστηματικά από τον κλάδο της Θεωρίας Παιγνίων. Με τη Θεωρία αυτή γίνεται εφικτή η ανάλυση με συστηματικό τρόπο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στις περιπτώσεις όπου υφίστανται σχέσεις αλληλεξάρτησης και αλληλεπίδρασης μεταξύ των οργανισμών και των οντοτήτων που αποφασίζουν. Τέτοιου είδους περιπτώσεις, όπου η Θεωρία Παιγνίων μπορεί να εφαρμοστεί πλήρως, αποτελούν οι ενέργειες της Ρωσίας κατά την εισβολή της 24^{ης} Φεβρουαρίου 2022 στην Ουκρανία, έναντι όλων των μεγάλων δυνάμεων (Η.Π.Α., NATO, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ).

Η μελέτη όμως μέσω της Θεωρίας Παιγνίων στηρίζεται στη δημιουργία ενός παιγνίου το οποίο απαραίτητα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής κάτωθι χαρακτηριστικά :

- Τους παίκτες
- Τις στρατηγικές τους
- Την πληροφόρηση που έχει ο κάθε παίκτης στη διάθεση του
- Τις αποδόσεις που θα έχει ο κάθε παίκτης σε συνάρτηση με τις στρατηγικές του έτερου παίκτη

Εικόνα 10 - 15 (Πηγή : <https://www.thestreet.com/personal-finance/education/what-is-game-theory-14761288>)

2.1 Κατηγορίες Παιγνίων

Τα διάφορα παίγνια που εντοπίζονται κατά την ανάλυση των επιλογών διαφόρων παικτών μπορούν να κατηγοριοποιηθούν βάσει του χρόνου, της πληροφόρησης και του θεσμικού περιβάλλοντος. Οι σημαντικότερες κατηγορίες που υφίστανται είναι οι εξής :

❖ Στατικά ή δυναμικά παίγνια

Στατικό ονομάζεται το παίγνιο όταν δεν υφίσταται η έννοια του χρόνου, δηλαδή όλοι οι παίκτες επιλέγουν μία φορά ταυτόχρονα, την ίδια χρονική στιγμή. Στην αντίθετη περίπτωση, όταν οι παίκτες επιλέγουν σε διαφορετική χρονική στιγμή, τότε το παίγνιο αυτό ονομάζεται δυναμικό.

❖ Παίγνια με πλήρη ή ελλιπή πληροφόρηση

Παίγνιο με πλήρη πληροφόρηση είναι το παίγνιο όπου όλοι οι παίκτες γνωρίζουν όλα τα στοιχεία του παιγνίου. Αντιθέτως, παίγνιο ελλιπούς πληροφόρησης είναι το παίγνιο όπου τουλάχιστον ένας παίκτης δε γνωρίζει κάποιο από αυτά τα στοιχεία.

❖ Παίγνια με τέλεια ή ατελή πληροφόρηση

Παίγνιο τέλειας πληροφόρησης είναι το δυναμικό παίγνιο όπου όλοι οι παίκτες γνωρίζουν όλες τις επιλογές που έχουν γίνει σε κάθε χρονική στιγμή μέχρι το τωρινό σημείο. Σε αντίθετη περίπτωση το παίγνιο χαρακτηρίζεται ως ατελούς πληροφόρησης.

❖ Συνεργατικά και μη συνεργατικά παίγνια

Συνεργατικό είναι ένα παίγνιο όταν οι παίκτες του έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν συνεργατικές στρατηγικές οι οποίες μεγιστοποιούν τα οφέλη μίας ομάδας ατόμων. Μη συνεργατικό είναι ένα παίγνιο όταν οι παίκτες του επιλέγουν με κριτήριο τη μεγιστοποίηση του ατομικού κέρδους ή μίας ομάδας ατόμων, αλλά δίχως να είναι απαραίτητη η συνεργατική συμπεριφορά.

❖ Παίγνια σταθερού ή μη σταθερού αθροίσματος

Παίγνιο σταθερού αθροίσματος είναι το παίγνιο στο οποίο το άθροισμα των αποδόσεων των παικτών είναι ο ίδιος αριθμός για κάθε συνδυασμό στρατηγικών. Στην αντίθετη περίπτωση, όπου αυτό δεν ισχύει, τότε αυτό είναι ένα παίγνιο μη σταθερού αθροίσματος.

Τα προβλήματα κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων τα οποία μελετά η Θεωρία Παιγνίων στηρίζονται στο γεγονός ότι οι παίκτες αυτών λογίζονται ως ορθολογικά άτομα. Επεξηγώντας, αυτό σημαίνει ότι κάθε παίκτης γνωρίζει όλες τις επιλογές του, έχει συγκεκριμένες προτιμήσεις και τελικώς επιλέγει τις στρατηγικές οι οποίες μεγιστοποιούν τις αποδόσεις του.

2.2 Ιστορική Αναδρομή

Η πρώτη αναφορά σχετικά με τη μελέτη της Θεωρίας Παιγνίων σε πρώιμο στάδιο εντοπίζεται το 1838, από τον Antoine Augustin Cournot στα οικονομικά, όπου προέβη στην ανάλυση μίας αγοράς όπου δραστηριοποιούνται δύο επιχειρήσεις. Εν συνεχεία, σχετικές αναφορές για την ανάλυση γενικών παιγνίων πραγματοποιήθηκαν το 1921 από τον Émile Borel και το 1928 από τον John von Neumann. Ένα πολύ σημαντικό σημείο για τη αφετηρία της Θεωρίας Παιγνίων αποτέλεσε αρχικά μία εργασία του John von Neumann το 1928 και στη συνέχεια, το 1944, το βιβλίο που συνέγραψε με τον Oskar Morgenstern «Θεωρία Παιγνίων και Οικονομική Συμπεριφορά».

Το 1913, ο Ernst Zermelo προέβη στην ανάλυση παιγνίων όπου οι παίκτες παίζουν διαδοχικά γνωρίζοντας ο ένας όλες τις επιλογές του άλλου κάθε χρονική στιγμή. Όσον αφορά αυτή την κατηγορία παιγνίων, το 1965 περίπου ο Reinhard Selten, ασχολήθηκε και δούλεψε πάνω στη Nash ισορροπία, η οποία μελλοντικά αποδείχθηκε μία από τις πιο σημαντικές έννοιες της Θεωρίας Παιγνίων.

Ο επόμενος καθοριστικός, για την εξέλιξη της Θεωρίας Παιγνίων, αναλυτής και μαθηματικός ήταν ο John Forbes Nash ξεκινώντας τη συνεισφορά του από το 1950, μορφοποιώντας την έννοια της ισορροπίας παιγνίων μη μηδενικού αθροίσματος, γνωστή πλέον ως ισορροπία Nash. Συνεχίζοντας και συγκεκριμένα το 1971, ο James Friedman πιστώθηκε την ανάπτυξη των επαναλαμβανόμενων παιγνίων. Τα παίγνια αυτά εντάσσονται στην κατηγορία των δυναμικών παιγνίων και σχετίζονται με πράξεις που επαναλαμβάνονται αυτούσιες με την πάροδο του χρόνου.

Η επιστήμη της Θεωρίας Παιγνίων θεωρείται τόσο σημαντική επιστημονικά και πλέον χρησιμοποιείται σε πολλούς οικονομικούς, πολιτικούς και στρατηγικούς τομείς, κάτι το οποίο μεταφράζεται με την απονομή Βραβείων Νόμπελ σε έντεκα (11) αναλυτές και μελετητές της. Ο πιο γνωστός εξ αυτών ήταν ο John Forbes Nash που τιμήθηκε με το Βραβείο Νόμπελ το 1994, μαζί με τους John Harsanyi και Reinhard Selten, ενώ το 2005 οι θεωρητικοί παιγνίων Thomas Schelling και Robert Aumann τιμήθηκαν και αυτοί με το ίδιο Βραβείο για τις Οικονομικές Επιστήμες.

Από ελληνικής πλευράς, ο Κωνσταντίνος Δασκαλάκης μελετά τη θεωρία υπολογισμού και πως συνδέεται αυτή με τη Θεωρία Παιγνίων, τα οικονομικά και τη στατιστική. Η συμβολή του είναι καθοριστική στη λύση πολλών προβλημάτων που αφορούν την ισορροπία Nash και της ανάλυσης γνωστών μεθόδων μηχανικής μάθησης του John Harsanyi.

3. Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Στο πλαίσιο της μελέτης και ανάλυσης της εισβολής της Ρωσίας στην ανατολική Ουκρανία μέσω της Θεωρίας Παιγνίων καθίσταται απαραίτητη η βιβλιογραφική ανασκόπηση της διεθνούς προσέγγισης μέχρι σήμερα, προκειμένου υπάρξει μία πολύπλευρη αλλά και ολοκληρωμένη προσέγγιση αυτής. Η Θεωρία Παιγνίων όντας μία επιστήμη η οποία μελετά κατεξοχήν τις στρατηγικές των εκάστοτε παικτών απέκτησε αρκετή δημοσιότητα κυρίως στους φορείς που διέπουν την εξωτερική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς είχε τη δυναμική να αναλύσει και να επεξηγήσει μία στρατηγική αντιπαράθεση παγκοσμίων διαστάσεων, όπως αυτή που προϋπήρξε της τωρινής, μεταξύ της Δύσης και της ΕΣΣΔ.

Σχετικά με την τωρινή πολύμηνη αντιπαράθεση στρατηγικών των δύο πλευρών (Δύσης και Ρωσίας), ο Xavier Vives, καθηγητής Οικονομικών και Χρηματοοικονομικών στο IESE Business School, στο άρθρο του «Is There a Method to Putin's Madness?», πιστεύει ότι ενώ πολλοί αναλυτές της Δύσης έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο Ρώσος πρόεδρος έχει χάσει τη λογική του, είναι πιθανότερο να ακολουθεί μία υπολογισμένη

Εικόνα 11 - 15 (Πηγή :

<https://www.globaltimes.cn/page/202204/1257562.shtml>

στρατηγική για να ανακόψει τον αναπροσανατολισμό της Ουκρανίας προς τη Δύση και το NATO. Μέρος αυτής αποτελεί και το γεγονός ότι ο Βλάντιμιρ Πούτιν χρησιμοποίησε ως αφορμή, για τον πόλεμό του κατά της Ουκρανίας, φερόμενες γενοκτονίες που διαπράχθηκαν κατά Ρώσων πολιτών των ανατολικών περιοχών αυτής, κάτι το οποίο θυμίζει την πρόφαση του Χίτλερ το 1938. Ο ίδιος είχε ισχυριστεί ότι τριακόσιοι Γερμανοί δολοφονήθηκαν από την τσεχική αστυνομία και εν συνεχεία με αυτό ως αφορμή προχώρησε στην εισβολή και τη διάλυση της Τσεχοσλοβακίας. Αντίστοιχα, ο Πούτιν εμφανίζεται ότι είχε προετοιμαστεί εδώ και χρόνια για την εισβολή του στην Ουκρανία. Πέραν των νέων οικονομικών συμφωνιών με την Κίνα και τη συνεχή διεθνή παραπληροφόρηση, συγκέντρωσε ακόμη περίπου 630 δισεκατομμύρια δολάρια σε συναλλαγματικά αποθέματα. Ο Xavier Vives καταλήγοντας, συμπεραίνει ότι η Ρωσία έχοντας διατηρήσει επιθετική γραμμή, ενέχει ο κίνδυνος ενός ατυχήματος ή μιας παρεξήγησης που θα πυροδοτήσει μια άμεση στρατιωτική αντιπαράθεση με τη Δύση. Η Ρωσία όμως δε θα μπορούσε να αντιμετωπίσει ένα τέτοιο ενδεχόμενο εάν δεν υποστηριχθεί πλήρως από την Κίνα, ενώ πολλά διακυβεύονται από τη Δύση και τι είναι πρόθυμη να πράξει για να περιορίσει τη Ρωσία.

Ο Πάνος Σάκκας στο άρθρο του «Το chicken game της Ρωσίας: Η Ουκρανία είναι η ελάχιστη απώλεια για τη Δύση και ο Πούτιν δεν θα κάνει πίσω», ανέλυσε την τρέχουσα υφιστάμενη κατάσταση με τη βοήθεια του Νικόλα Κατσίμπρα, ο οποίος ασχολείται με την πρακτική εφαρμογή των διεθνών σχέσεων και δραστηριοποιείται στην Ουάσινγκτον, όπου ασχολείται με εξειδικευμένες αναλύσεις για συγκρούσεις και επιχειρήσεις επιρροής στη Μέση Ανατολή και στον Εύξεινο Πόντο. Αναφορικά με το αν είναι αληθείς οι ισχυρισμοί της Ρωσίας για την αποναζιστικοποίηση της Ουκρανίας, ο κος Κατσίμπρας θεωρεί, όπως

και πολλοί άλλοι μελετητές, πως οτιδήποτε κι αν επικαλείται η Ρωσία είναι απλώς αφορμές για να δικαιολογήσει μία απροκάλυπτη επίθεση σε ένα ανεξάρτητο δημοκρατικό κράτος, όπως η Ουκρανία. Η κύρια αιτία ήταν ότι η Ουκρανία είχε θέσει τα θεμέλια προκειμένου να βρεθεί εκτός της σφαίρας επιρροής της Ρωσίας μετά από πολλά χρόνια αλληλεξάρτησης. Επίσης, θεωρεί ότι η Ρωσία την τελευταία 20ετία πολλές φορές δοκίμασε τις αντιδράσεις της Δύσης προκειμένου να προετοιμάσει το έδαφος για μία μεγαλύτερου εύρους κλιμάκωση. Φτάνοντας στο παρόν, έχοντας την ύπαρξη του «chicken game», η Δύση δεν έχει κανένα απολύτως περιθώριο για κάποια αποτρεπτική αντίδραση, διότι η μοναδική της εναλλακτική ενδεχομένως να ήταν μια μαζική κλιμάκωση. Ωστόσο, πέραν όλων όσων έχουν προκληθεί μέχρι στιγμής από τις επιλογές του Ρώσου προέδρου, μία ακόμη συνέπεια είναι η δυναμική, για πρώτη φορά, συσπείρωση του ΝΑΤΟ, κάτι το οποίο όμως εδράζεται επάνω στην αιματοβαμμένη Ουκρανία. Συμπεραίνοντας, ο κος Κατσίμπρας είναι πεπεισμένος ότι η Ρωσία δε θα υποχωρήσει μέχρις ότου επιτύχει τον πρωταρχικό της σκοπό, διότι σε διαφορετική περίπτωση οι ζημιές της θα είναι μεγαλύτερες από τα κέρδη της.

Εν συνεχεία, ο Zakka Jacob, όντας ένας βραβευμένος αρχισυντάκτης στο CNN-News18 και έχοντας ψηφιστεί δύο φορές ως ο καλύτερος παρουσιαστής ειδήσεων στην Ασία, σε ένα βίντεο περίπου δέκα λεπτών με τίτλο «Putin's Next Move - What Does Game Theory Show About The Outcome Of The Russia-Ukraine War?» αναλύει ακριβώς τις επιλογές στρατηγικών των δύο παικτών, Δύσης και Ρωσίας εντός ενός παιγνίου με ξεκάθαρο αποτέλεσμα. Πιο συγκεκριμένα, ο Πούτιν προτού εξαπολύσει την επίθεση του είχε δύο επιλογές, είτε να εισβάλλει στην Ουκρανία όπως έπραξε, είτε να διατηρήσει το status quo του, το οποίο θα είχε ως συνέπεια την είσοδο της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ, με ότι αυτό

Εικόνα 12 - 15 (Πηγή :
<https://www.globaltimes.cn/page/202204/1260500.sht>)

συνεπάγεται. Από την άλλη πλευρά, η Δύση είχε κι αυτή δύο επιλογές, είτε να επιβάλλει κυρώσεις στη Ρωσία και να βοηθήσει την Ουκρανία, όπως και έγινε και συνεχίζεται ακόμη, είτε να παραμείνει άπραγη, όμως αυτό θα άφηνε στη Ρωσία το πεδίο ελεύθερο να πράξει όπως ακριβώς θα επιθυμούσε. Όμως, ο Ρώσος πρόεδρος όντας αποφασισμένος και προετοιμασμένος για κάθε εξέλιξη συνεχίζει

NATO, τότε η Δύση θα ήταν αναγκασμένη να εμπλακεί στρατιωτικά, οπότε σε αυτή την περίπτωση θα λάμβανε χώρα εκτεταμένη πολεμική σύρραξη. Πλέον, οι επιλογές της Ρωσίας, την έχουν απομονώσει παγκοσμίως, εισερχόμενη σε μία μικρή ομάδα κρατών όπως το Ιράν και η Βόρεια Κορέα. Ωστόσο, έχοντας δώσει λόγο ύπαρξης και ενότητας στην Ευρώπη και στη Δύση, οι πιθανότητες να εξαντλήσει όλα τα ενδεχόμενα προκειμένου τελικώς επικρατήσει των υπολοίπων, είναι πολλές και υπέρ της. Έτσι, λοιπόν, η Δύση θα αναγκαστεί να αποδεχτεί τη νίκη του Πούτιν και να παύσει οποιαδήποτε περαιτέρω βοήθεια στην Ουκρανία. Ο Zakka Jacob καταλήγοντας συμπεραίνει πως το πιο πιθανό σενάριο τέλους είναι η Ουκρανία να μην εισαχθεί στο NATO και ενδεχομένως να διχοτομηθεί, όπως η άλλοτε Δυτική – Ανατολική Γερμανία.

Μία ακόμη συνεισφορά στο πλαίσιο μελέτης του παρόντος πολέμου είναι αυτή του Laurence Kotlikoff, καθηγητή οικονομικών στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης και πρόεδρο του Economic Security Planning, Inc, με το άρθρο του «To end Putin's war on Ukraine, think like a game theorist», όπου αναλύει ότι όσο πιο αυστηρές θα είναι οι κυρώσεις μακροχρόνια, τόσο μεγαλύτερο θα είναι το κίνητρο για τον Πούτιν να συνάψει συμφωνία που να περιλαμβάνει τη δημιουργία της Ανατολικής Ουκρανίας, η οποία θα αποτελείται από την Κριμαία και το Ντονμπάς, και μια ουδέτερη στρατιωτικά Δυτική Ουκρανία, δίχως την ύπαρξη του NATO. Βέβαια, όπως αναφέρει ο Laurence Kotlikoff, πολλοί μελετητές της Θεωρίας Παιγνίων πιστεύουν ότι η Δύση έχοντας ως ηγέτη τον πρόεδρο Μπάιντεν πρέπει να καταστήσει σαφές ότι υπάρχει όριο στην ανοχή του NATO στη γενοκτονία του Πούτιν. Δηλαδή, ότι η άμεση επέμβαση του NATO στις πολεμικές διαμάχες δεν απέχει πολύ.

Συνεχίζοντας, ο Paul Whiteley, Ομότιμος Καθηγητής του Τμήματος Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου του Έσσεξ, με το άρθρο του «Putin's game of 'chicken' in Ukraine» θεωρεί και αυτός ότι ο Πούτιν έχει εφαρμόσει ένα «chicken game» και έχει ως σκοπό να φτάσει μέχρι τη λύση του. Επίσης, ισχυρίζεται ότι η επιτυχής εισβολή στην Ουκρανία από τη Ρωσία δικαιολογεί το συμπέρασμα ότι η απειλή του NATO να χρησιμοποιήσει πυρηνικά δεν αληθεύει και ούτε θα γινόταν πράξη. Έτσι, εάν ο Πούτιν είναι σίγουρος ότι το NATO δεν θα χρησιμοποιούσε αυτού του είδους τον οπλισμό, τότε γνωρίζει πως η Δύση δε θα μπορέσει να αντιμετωπίσει μια τέτοιου βεληνεκούς επίθεση με συμβατικές δυνάμεις και μελλοντικά θα έχει τη δυνατότητα να επανιδρύσει τη Σοβιετική Ένωση. Ο Paul Whiteley καταλήγοντας θεωρεί ότι λόγω της μερικής ισορροπίας των δυνάμεων εκατέρωθεν, μια στρατιωτική επέμβαση του NATO θα απελευθέρωνε τους Ουκρανούς

και πολύ πιθανόν να διέλυε το καθεστώς Πούτιν, δημιουργώντας για πρώτη φορά μία δημοκρατική Ρωσία.

Μία ακόμη διερεύνηση μέσω της Θεωρίας Παιγνίων, για τον πόλεμο Ρωσίας – Ουκρανίας έλαβε χώρα από τη Amelia Hadfield, Επικεφαλής του Τμήματος Πολιτικής του Πανεπιστημίου του Surrey, με το άρθρο της «Ukraine war: what game theory can tell us about how negotiations might go», όπου αναφέρει ότι οι δύο πλευρές βρίσκονται σε σενάριο μηδενικού αθροίσματος της Θεωρίας Παιγνίων, όπου η απώλεια για τη μία πλευρά αντιπροσωπεύει άμεσο κέρδος για την άλλη. Επίσης, ισχυρίζεται ότι είναι απίθανο ο Πούτιν να αποδεχθεί ότι θα χάσει αυτόν τον πόλεμο, αλλά ομοίως απίθανο είναι η Ουκρανία να επιτρέψει οι ρωσικές εδαφικές κατακτήσεις να θεωρηθούν νίκες. Κλείνοντας, συμπεραίνει ότι εφόσον υπάρξουν διαπραγματεύσεις πρέπει αυτές να συμπεριλάβουν μια νίκη για κάθε πλευρά, προκειμένου να μείνουν ικανοποιημένοι.

Ο Moshe Hoffman, επιστήμονας ερευνητής στο Max Planck Institute for Evolutionary Biology και ο Erez Yoeli, ερευνητής στο Sloan School of Management του MIT, όπου διευθύνει την Ομάδα Εφαρμοσμένης Συνεργασίας, είναι λέκτορες στο τμήμα οικονομικών του Χάρβαρντ και οι συγγραφείς του Hidden Games: The Surprising Power of Game Theory to Explain Irrational Human Behavior. Με το άρθρο τους «How Game Theory Explains Why We Have to Sanction Putin — Even If It's Costly», προσπαθούν να εξηγήσουν μέσω της Θεωρίας Παιγνίων γιατί πρέπει να επιβληθούν κυρώσεις στον Ρώσο πρόεδρο. Το συμπέρασμα που εξάγουν είναι ότι οι κυρώσεις να μεν θα βλάψουν την παγκόσμια οικονομία αλλά μπορεί και να ωθήσουν τον Πούτιν να κλιμακώσει περαιτέρω. Βέβαια, τα σενάρια αυτά είναι πολύ δυσάρεστα, αλλά όχι τόσο δυσοίωνα όσο ένα μέλλον όπου η εθνική κυριαρχία έκαστου κράτους δεν θα γίνεται σεβαστή και θα αμφισβητείται. Για να επικρατεί ο κανόνας απαγόρευσης έναντι οποιασδήποτε εδαφικής εισβολής ή παρείσφρησης, πρέπει να είναι κοινώς αποδεκτό ότι ο κάθε ένας είναι διατεθειμένος να αντιμετωπίσει το ανάλογο κόστος.

Εικόνα 13 - 15 (Πηγή :
<https://www.facebook.com/ellada24/photos/a.142290394788219/173284168355508/>)

Ο Daniele Caliori, μεταδιδακτορικός ερευνητής στην ερευνητική μονάδα WZB Market Behavior και ο Tilman Fries, ερευνητής στην ερευνητική ομάδα WZB Ethics and

Behavioral Economics, με το άρθρο τους «Conflict of Resolve - Putin's Behavior and Game Theory», ανέδειξαν πως πολλές από τις προθέσεις του Πούτιν, είτε πρόκειται για αληθινές πεποιθήσεις είτε για στρατηγικές προσποιήσεις, ενέχοντας σοβαρές ασάφειες, μπορεί να είναι το αποτέλεσμα μιας σκόπιμης στρατηγικής επιλογής της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

Η Anastassia Fedyk, επίκουρη καθηγήτρια οικονομικών στο Haas School of Business στο UC Berkeley και συνιδρυτής των Economists for Ukraine και ο David McAdams, καθηγητής οικονομικών στο Fuqua School of Business στο Duke και συγγραφέας του "Game-Changer: Game Theory and the Art of Transforming Strategic Situations", με το άρθρο τους «Op-Ed: What game theory can tell us about the war in Ukraine», αξιοποιώντας τα στοιχεία της Θεωρίας Παιγνίων προσπαθούν να κατανοήσουν τις τρέχουσες κινήσεις της Ρωσίας και να προβλέψουν τη μελλοντική της συμπεριφορά. Θεωρούν ότι, όπως και στη Θεωρία Παιγνίων όπου οι πεποιθήσεις παίζουν κρίσιμο ρόλο στον καθορισμό του τρόπου με τον οποίο θα ενεργήσει ο κάθε ένας, έτσι υπάρχει μόνο ένας λόγος για τον οποίο η εισβολή στην Ουκρανία συνεχίζεται και δεν είναι άλλος από το ότι η Ρωσία πιστεύει ότι μπορεί να βγει νικήτρια. Όμως, πέραν αυτού λαμβάνεται υπόψη ότι οι πεποιθήσεις είναι εξαιρετικά σημαντικές και σε έναν πόλεμο φθοράς, όπου αν οι δύο πλευρές έχουν ίσους πόρους και ίση αποφασιστικότητα να επικρατήσουν, τότε αυτός μπορεί να συνεχιστεί για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα, προκαλώντας τεράστιες απώλειες. Έτσι, λοιπόν, καταλήγουν συμπερασματικά ότι προκειμένου να αποφευχθούν τα χειρίστα σενάρια στο αμέσως επόμενο εύλογο χρονικό διάστημα, η συμμαχία της Δύσης πρέπει να δράσει άμεσα για να ενισχύσει την άμυνα της Ουκρανίας. Μόνο όταν ο Ρώσος πρόεδρος πειστεί ότι δεν έχει πλέον ελπίδα νίκης στην Ουκρανία, η ειρήνη στην Ευρώπη θα έχει αποκατασταθεί.

Λαμβάνοντας υπόψη τα συνολικά ιστορικά γεγονότα που συνδέουν τις δύο χώρες, Ρωσία – Ουκρανία, γίνονται αντιληπτές οι επιδράσεις των αλλαγών της γεωγραφίας αυτών, αλλά και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, στις διεθνείς σχέσεις και στη διεθνή πολιτική. Μετά την πτώση της ΕΣΣΔ, με τα γεγονότα της περιόδου 2014 - 2015 και τα παρόντα, από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την κατανομή της ισχύος στο διεθνή χώρο. Στο πλαίσιο αυτό ήδη από το 2014 οι Fredrik Westerlund και Johan Norberg, με τη μελέτη τους «2014 Russia and Ukraine: Military-strategic options, and possible risks, for Moscow», ερευνούσαν πόσο επιζήμια θα ήταν μία περαιτέρω ρωσική στρατιωτική επέμβαση στην Ουκρανία όχι μόνο για την ασφάλεια αυτής όσο και

όλης της Ευρώπης, αλλά και ποιοι θα ήταν οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι για τη Ρωσία, μειώνοντας τις στρατιωτικές της επιλογές σε άλλες στρατηγικές κατευθύνσεις.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής, οι Azhar Unwala και Shaheen Ghori, με το άρθρο τους «Brandishing the Cybered Bear: Information War and the Russia - Ukraine Conflict», προσπάθησαν να εξετάσουν τη στρατηγική και τις τακτικές της Ρωσίας στον κυβερνοχώρο εναντίον της Ουκρανίας, την περίοδο 2014-2015 και πώς κατάφεραν να αποφύγουν τα αντίστοιχα στρατηγικά δόγματα των ΗΠΑ, προκειμένου καταλάβουν τη χερσόνησο της Κριμαίας.

Πέραν όμως των σχέσεων Ρωσίας – Ουκρανίας και πώς αυτές διαμορφώνονται στρατηγικά και γεωπολιτικά, αξιοσημείωτη είναι η επίδραση της κρίσης Ρωσίας – Ουκρανίας στη διαμόρφωση της ισχύος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε αυτό αναφέρθηκαν οι Mai'a K. Davis Cross και Ireneusz Pawel Karolewski, στο άρθρο τους «What Type of Power has the EU Exercised in the Ukraine–Russia Crisis? A Framework of Analysis», επιδιώκοντας να γίνει αντιληπτή η επιρροή της Ε.Ε. στον κόσμο, μέσω της αναγνώρισης της ενσωμάτωσής της σε ένα απρόβλεπτο και αβέβαιο διεθνές σύστημα. Στο ίδιο πλαίσιο, ο Adam N. Stulberg με το άρθρο του «Natural gas and the Russia - Ukraine crisis: Strategic restraint and the emerging Europe - Eurasia gas network», αναφέρθηκε και προσπάθησε να εξηγήσει στρατηγικά πώς επηρεάζονται και περιορίζονται οι σύγχρονες ευρωπαϊκές – ρωσικές σχέσεις φυσικού αερίου. Εξέτασε την εγκυρότητα νέων μορφών ισχύος, επιρροής και ευπάθειας στις εξελισσόμενες σχέσεις της Ρωσίας για το φυσικό αέριο με την Ευρώπη, ήδη από το 2017, με δεδομένα τα γεγονότα της περιόδου 2014-2015.

Στα πρόσφατα και εν εξελίξει γεγονότα των υπαρκτών πολεμικών διαμαχών Ρωσίας – Ουκρανίας, αναφέρθηκαν και οι Elias Götz και Jørgen Staun στο άρθρο τους «Why Russia attacked Ukraine: Strategic culture and radicalized narratives», εστιάζοντας σε δύο τμήματα της στρατηγικής που ακολουθεί η Ρωσία. Το πρώτο αφορά την αίσθηση ευαλωτότητας που διακατέχει τη Ρωσία απέναντι στις μεγάλες δυνάμεις της δύσης, ειδικά μετά την πτώση της ΕΣΣΔ, ενώ το δεύτερο σχετίζεται με την αίσθηση του δικαιώματος ως μεγάλη δύναμη, το οποίο απορρέει από το εναπομείναν δικαίωμα επιρροής της στην ευρασιατική γειτονιά της. Απέναντι σε αυτήν την ακολουθούμενη στρατηγική της Ρωσίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι ΗΠΑ απάντησαν με διεθνείς κυρώσεις, τόσο οικονομικές όσο και πολιτικές.

Εικόνα 14 - 15 (Πηγή : <https://www.facebook.com/ellada24/photos/a.142290394788219/172829428400982/>)

4. Ανάλυση – Επεξήγηση Παιγνίων

Έχοντας ήδη αναφερθεί στον κλάδο της Θεωρίας Παιγνίων, γνωρίζοντας τις βασικές αρχές της και στοιχειώδη χαρακτηριστικά που την απαρτίζουν και αφού παρατέθηκε ευρύτατα η διεθνής προσέγγιση του γεγονότος της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία, όπου πολλές φορές κατεβλήθη προσπάθεια ερμηνείας της μέσω της εν λόγω επιστήμης, σε αυτό το κεφάλαιο θα πραγματοποιηθεί η ανάλυση των επιλογών του Ρώσου Προέδρου, Βλαντιμίρ Πούτιν, μέσω της πρακτικής εφαρμογής της Θεωρίας Παιγνίων αλλά και η προσπάθεια πρόβλεψης της εξέλιξης του παρόντος πολέμου.

4.1 Ανάλυση Στατικού Παιγνίου «Chicken game»

Η εν λόγω δραματιζόμενη κατάσταση του πολέμου Ρωσίας - Ουκρανίας, όπου οι κύριοι αντίπαλοι και συμμετέχοντες σε αυτόν είναι από τη μία πλευρά η Ρωσία και από την άλλη η Δύση, η οποία στηρίζει την Ουκρανία και απαρτίζεται από τις Η.Π.Α., την Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ, δύναται να εκφραστεί και να επεξηγηθεί μέσω της Θεωρίας Παιγνίων, ως ένα στατικό παίγνιο τέλειας πληροφόρησης όπου θα αναζητηθούν όλες οι υπάρχουσες ισορροπίες κατά Nash. Σε αυτό το παίγνιο, το οποίο ήδη έχει χαρακτηριστεί πολλάκις διεθνώς, ως ένα «chicken game» της Ρωσίας, οι παίκτες είναι στην ουσία δύο, η **ΔΥΣΗ** και η **ΡΩΣΙΑ** και οι καθαρές στρατηγικές τους είναι, για τη Δύση η **(Α)**, όπου σε αυτή την επιλογή αντικατοπτρίζεται η επιλογή «**dare**» αυτής, συμπεριλαμβάνοντας ενδεχομένως κάποια επίθεση και πιθανή ΝΑΤΟϊκή σύρραξη με τη Ρωσία και η **(Β)**, όπου αυτή περιλαμβάνει την επιλογή «**chicken**» και απλώς την οικονομική και με στρατιωτικό εξοπλισμό υποστήριξη της Ουκρανίας, τον γενικό συμβιβασμό με τις επιθέσεις της Ρωσίας, τη μη στρατιωτική και άμεση εμπλοκή της και πιθανές διεθνείς οικονομικές κυρώσεις στη Ρωσία, όπως λαμβάνουν χώρα μέχρι και σήμερα, ενώ η Ρωσία προχωρά ακάθεκτη, όπως ακριβώς είχε σχεδιάσει. Από την άλλη πλευρά, οι καθαρές στρατηγικές της Ρωσίας, αρχικά είναι η **(Γ)**, η οποία περιλαμβάνει την επιλογή «**dare**», με την οποία η Ρωσία εισέβαλε στην Ουκρανία και πετυχαίνοντας τον σκοπό της μέχρι τώρα, την απομάκρυνε από το ΝΑΤΟ, την Ε.Ε. και τη Δύση γενικότερα, προκειμένου εξακολουθήσει να της ασκεί επιρροή ελεύθερα και να μπορεί να ελέγχει τις χώρες με τις οποίες γειτνιάζει. Η δεύτερη καθαρή στρατηγική της είναι η **(Δ)**, η οποία περιλαμβάνει την επιλογή «**chicken**», όπου η Ρωσία ενδεχομένως θα έμενε άπραγη κατά τις ενέργειες της Ουκρανίας να εισαχθεί στο ΝΑΤΟ, θα διατηρούσε το status quo της, αλλά πλέον θα είχε περισσότερες γείτονες χώρες, οι οποίες θα δρούσαν υπό τις οδηγίες του ΝΑΤΟ, να την περικλείουν. Οι αποδόσεις των στρατηγικών αυτών εμφανίζονται στον κάτωθι πίνακα. Στην προκειμένη περίπτωση και καθώς πρόκειται για την ύπαρξη πολεμικών διαμαχιών εντός της εδαφικής επικράτειας της Ε.Ε., γεγονός από το οποίο εξαρτάται η παγκόσμια οικονομία, η διανομή και αγοραπωλησία φυσικού αερίου, αλλά και η μελλοντική δυναμική ελευθερία έκαστου κράτους και των πολιτών του, συνυπολογίζοντας την ύπαρξη πολλών παράπλευρων παικτών και επιλογών, που μπορούν να καθορίσουν την τελική έκβαση του πολέμου αυτού, κάθε παίκτης θα επιδιώξει να κερδίσει τον αντίπαλο του με κάθε κόστος. Επομένως, κάθε παίκτης θα επιδιώξει η συμπεριφορά του να μην είναι

προβλέψιμη, αλλά αντιθέτως, να έχει ένα στοχαστικό χαρακτήρα. Το συμπέρασμα που εξάγεται είναι ότι οι δύο παίκτες (ΔΥΣΗ – ΡΩΣΙΑ) θα επιλέξουν να παίξουν με μικτές στρατηγικές. Αυτές θα είναι, για τη ΡΩΣΙΑ, η κατανομή πιθανοτήτων ($q, 1-q$), όπου q είναι η πιθανότητα να παίξει (Γ) και $1-q$ είναι η πιθανότητα να παίξει (Δ). Από την άλλη πλευρά, για τη ΔΥΣΗ, η κατανομή πιθανοτήτων ($r, 1-r$), όπου r είναι η πιθανότητα να παίξει (Α) και $1-r$ είναι η πιθανότητα να παίξει (Β). Καταλήγοντας, δεν έχουμε πλέον δύο στρατηγικές για κάθε παίκτη, αλλά μία κατανομή πιθανοτήτων, δηλαδή άπειρες στρατηγικές.

		ΡΩΣΙΑ	
		Γ	Δ
ΔΥΣΗ	A	0, 0	5, 1
	B	1, 5	4, 4

Πίνακας 1

➔ Ξεκινώντας για την επίλυση του παιγνίου, έχοντας ως στοιχείο τον «Πίνακα 1», έστω ότι οι δύο πλευρές θα παίξουν με καθαρές ή αμιγείς στρατηγικές.

➤ Για τη ΔΥΣΗ:

Αν η ΡΩΣΙΑ: Γ, τότε η ΔΥΣΗ: Β γιατί $(1 > 0)$

Αν η ΡΩΣΙΑ: Δ, τότε η ΔΥΣΗ: Α γιατί $(5 > 4)$

➤ Για τη ΡΩΣΙΑ:

Αν η ΔΥΣΗ: Α, τότε η ΡΩΣΙΑ: Δ γιατί $(1 > 0)$

Αν η ΔΥΣΗ: Β, τότε η ΡΩΣΙΑ: Γ γιατί $(5 > 4)$

Διαπιστώνουμε ότι δεν υπάρχουν αυστηρώς κυρίαρχες ή κυριαρχούμενες στρατηγικές, ενώ είναι ορατή η ύπαρξη δύο ισορροπιών κατά Nash :

2 Nash Equilibria : $\{A, \Delta\} \rightarrow (5,1)$ & $\{B, \Gamma\} \rightarrow (1,5)$

Οι δύο αυτοί συνδυασμοί αποτελούν αμοιβαία βέλτιστες στρατηγικές για τους δύο παίκτες, αφού κανένας από τους δύο δεν έχει λόγο να αποκλίνει. Γίνεται αντιληπτό λοιπόν ότι όταν η ΡΩΣΙΑ επιλέξει Γ, δηλαδή «dare», η ΔΥΣΗ δε θα επιλέξει ποτέ Α, «dare» και αυτή, αλλά και όταν η ΔΥΣΗ επιλέξει Α, «dare», η ΡΩΣΙΑ δεν θα επιλέξει ποτέ Γ, «dare» αντίστοιχα, αφού οι απώλειες και για τις δύο θα ήταν καταστροφικές.

Αντιθέτως, όταν η ΡΩΣΙΑ επιλέγει Γ, δηλαδή «dare» και εισβολή στην Ουκρανία, τότε η ΔΥΣΗ επιλέγει «chicken», διότι αντιλαμβανόμενη ότι η Ρωσία είναι αποφασισμένη για κάθε ενδεχόμενο εξέλιξης του πολέμου, γνωρίζει ότι θα χάσει περισσότερα εάν επέλεγε Α, «dare». Αντίστοιχα, αν η ΡΩΣΙΑ είχε επιλέξει Δ, δηλαδή «chicken» και δεν είχε εισέλθει στην Ουκρανία, τότε η ΔΥΣΗ θα τολμούσε να βοηθήσει αυτή να ενταχθεί στο ΝΑΤΟ και πιθανώς να δημιουργούσε εγκαταστάσεις της εκεί, προκειμένου να παρακολουθεί πιο στενά τη Ρωσία και υποστηρίζοντας παράλληλα την Ουκρανία στρατιωτικά.

Λαμβάνοντας υπόψη, όμως, τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, σχετικά με την ύπαρξη πολλών παράπλευρων παικτών και επιλογών, που μπορούν να καθορίσουν τις εκάστοτε επιλογές των δύο πλευρών αναλόγως των εξελίξεων, έστω τώρα ότι οι δύο παίκτες θα επιλέξουν να παίξουν με μικτές στρατηγικές. Πιο συγκεκριμένα :

		ΡΩΣΙΑ	
		q	1-q
ΔΥΣΗ		Γ	Δ
	r	A	0, 0
1-r	B	1, 5	4, 4

Πίνακας 2

➤ Για τη ΔΥΣΗ:

Αν η ΡΩΣΙΑ παίζει τη μικτή στρατηγική (q, 1-q), τότε οι αναμενόμενες αποδόσεις για τη ΔΥΣΗ είναι οι εξής :

→ αν η ΔΥΣΗ : A, τότε $q * 0 + (1-q) * 5 = 5-5q$

→ αν η ΔΥΣΗ : B, τότε $q * 1 + (1-q) * 4 = 4-3q$

Συγκρίνοντας τις αναμενόμενες αποδόσεις, έχουμε :

→ αν $5-5q > 4-3q \Rightarrow 1 > 2q \Rightarrow q < 1/2$ τότε η ΔΥΣΗ παίζει A, άρα $r=1$

→ αν $5-5q < 4-3q \Rightarrow 1 < 2q \Rightarrow q > 1/2$ τότε η ΔΥΣΗ παίζει B, άρα $r=0$

→ αν $5-5q = 4-3q \Rightarrow 1 = 2q \Rightarrow q=1/2$ τότε η ΔΥΣΗ αδιάφορη αφού $r \in [0,1]$

➤ Για τη ΡΩΣΙΑ:

Αν η ΔΥΣΗ παίζει τη μικτή στρατηγική (r, 1-r), τότε οι αναμενόμενες αποδόσεις για τη ΡΩΣΙΑ είναι οι εξής :

→ αν η **ΡΩΣΙΑ** : Γ, τότε $r * 0 + (1-r) * 5 = 5-5r$

→ αν η **ΡΩΣΙΑ** : Δ, τότε $r * 1 + (1-r) * 4 = 4-3r$

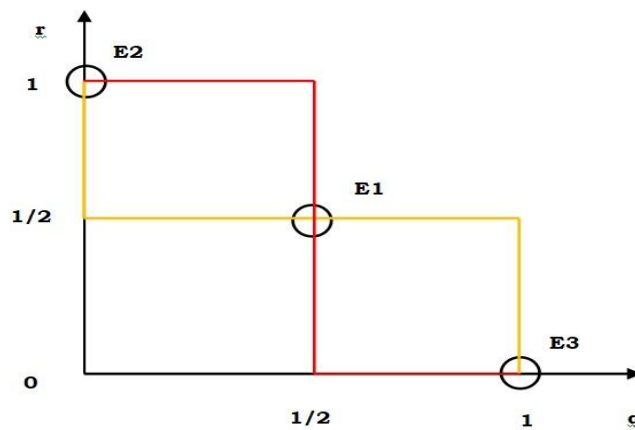
Συγκρίνοντας τις αναμενόμενες αποδόσεις, έχουμε :

→ αν $5-5r > 4-3r \Rightarrow 1 > 2r \Rightarrow r < 1/2$ τότε η **ΡΩΣΙΑ** παίζει Γ, άρα $q=1$

→ αν $5-5r < 4-3r \Rightarrow 1 < 2r \Rightarrow r > 1/2$ τότε η **ΡΩΣΙΑ** παίζει Δ, άρα $q=0$

→ αν $5-5r = 4-3r \Rightarrow 1 = 2r \Rightarrow r=1/2$ τότε η **ΡΩΣΙΑ** αδιάφορη αφού $q \in [0,1]$

Αφού αναλύσαμε τις μικτές στρατηγικές των ανωτέρω παικτών θα αποτυπώσουμε τα στοιχεία σε σχεδιάγραμμα αντιστοιχιών άριστης αντίδρασης.

Διάγραμμα 1

Από το ανωτέρω διάγραμμα γίνεται αντιληπτή η ύπαρξη τριών Nash ισορροπιών, οι οποίες είναι οι εξής : $\{r, q\} \rightarrow (1,0)$, $\{r, q\} \rightarrow (0,1)$ και $\{r, q\} \rightarrow (1/2,1/2)$, οπου είναι τα σημεία τομής των δύο καμπυλών βέλτιστης αντίδρασης.

➤ Για $\{r, q\} \rightarrow (1,0) \rightarrow r=1$, η **ΔΥΣΗ** παίζει Α και επειδή $1-r=1-1=0$, δεν παίζει ποτέ Β.

→ $q=0$ η **ΡΩΣΙΑ** παίζει Δ, αφού $1-q=1-0=1$ και δεν παίζει ποτέ Γ αφού $q=0$.

Άρα καταλήγουμε στη Nash Equilibrium από καθαρές στρατηγικές : $\{A, \Delta\} \rightarrow (5,1)$.

➤ Για $\{r, q\} \rightarrow (0,1) \rightarrow r=0$, η **ΔΥΣΗ** παίζει Β αφού $1-r=1-0=1$ και δεν παίζει Α αφού $r=0$.

→ $q=1$ η **ΡΩΣΙΑ** παίζει Γ και αφού $1-q=1-1=0$, δεν παίζει Δ.

Άρα καταλήγουμε στη Nash Equilibrium από καθαρές στρατηγικές : $\{B, \Gamma\} \rightarrow (1,5)$.

Οι ισορροπίες E2 και E3 αντιστοιχούν σε καθαρές στρατηγικές, ενώ η E1 σε μικτές.

Για $\{r, q\} \rightarrow (1/2, 1/2)$ κατασκευάζουμε τον πίνακα αναμενόμενων αποδόσεων (όπου $P_{\DeltaΥΣΗΣ}$ & $P_{ΡΩΣΙΑΣ}$ οι αποδόσεις)

		ΡΩΣΙΑ	
		q	1-q
ΔΥΣΗ	R	1/4	1/4
	1-r	1/4	1/4

Πίνακας 3

$$\{A, \Gamma\} = r * q = 1/2 * 1/2 = 1/4$$

$$\{B, \Gamma\} = (1-r) * q = 1/2 * 1/2 = 1/4$$

$$\{A, \Delta\} = r * (1-q) = 1/2 * 1/2 = 1/4$$

$$\{B, \Delta\} = (1-r) * (1-q) = 1/2 * 1/2 = 1/4$$

Αυτές είναι οι πιθανότητες με τις οποίες μπορούν να συμβούν τα αποτελέσματα $\{A, \Gamma\}$ $\{A, \Delta\}$ $\{B, \Gamma\}$ $\{B, \Delta\}$.

Η αναμενόμενη απόδοση της ΔΥΣΗΣ, την οποία συμβολίσαμε με $P_{\DeltaΥΣΗΣ}$, όταν οι δύο πλευρές χρησιμοποιούν τις παραπάνω στρατηγικές, ορίζεται ως εξής :

$$P_{\DeltaΥΣΗΣ} = 0 * 1/4 + 5 * 1/4 + 1 * 1/4 + 4 * 1/4 = 10/4 = 5/2$$

Παρομοίως, η αναμενόμενη απόδοση της ΡΩΣΙΑΣ, $P_{ΡΩΣΙΑΣ}$, ορίζεται ως εξής :

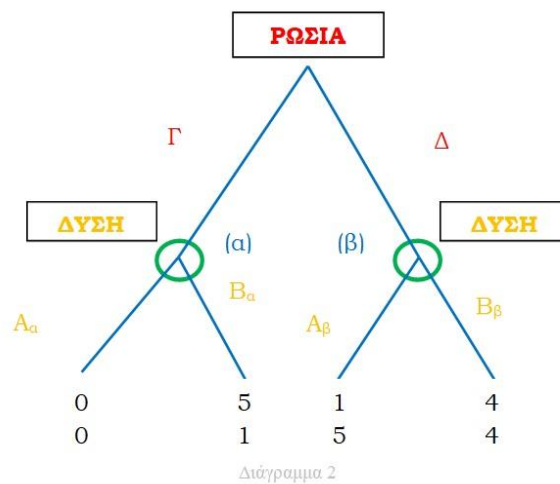
$$P_{ΡΩΣΙΑΣ} = 0 * 1/4 + 1 * 1/4 + 5 * 1/4 + 4 * 1/4 = 10/4 = 5/2$$

Επομένως, για $\{r, q\} \rightarrow (1/2, 1/2) \rightarrow (5/2, 5/2)$. Αυτές είναι οι αναμενόμενες αποδόσεις για την ΝΕ της E1 σε μικτές στρατηγικές.

Καταλήγοντας και αφού αναλύθηκε και επεξηγήθηκε το στατικό παίγνιο «chicken game» μεταξύ Ρωσίας και Δύσης με καθαρές στρατηγικές, όπου εμφανίζονται οι επιλογές εκατέρωθεν, μέσω των ισορροπιών κατά Nash, είναι ξεκάθαρη η εξ αρχής και προμελετημένη επιλογή της Ρωσίας να ‘τολμήσει’ να εισβάλλει στην Ουκρανία, ενώ η Δύση να παραμένει αναγκαστικά άπραγη, όπως ακριβώς αναφέρθηκε και παραπάνω. Βέβαια, φτάνοντας σε αυτό το σημείο, όπου σημαντικοί και καθοριστικοί παράγοντες, όπως η παγκόσμια οικονομία και η διανομή του φυσικού αερίου από τη Ρωσία στην Ευρώπη, η οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από αυτή, αν και στρατηγικά είναι αντίπαλοι, όλες οι επιλογές των δύο πλευρών μπορούν να επιτευχθούν με το να μην είναι προβλέψιμες, άρα μέσω μικτών στρατηγικών. Πιο συγκεκριμένα, η κατάληξη είναι δύο ισορροπίες από καθαρές στρατηγικές και μία ισορροπία από μικτές, στην οποία οι δύο πλευρές φέρουν τις ίδιες αποδόσεις τελικώς.

4.2 Εξέλιξη του παρόντος πολέμου μέσω δένδρων – παιγνίων [Οπισθογενής Επαγωγή (Backwards Induction)]

Γνωρίζοντας την υφιστάμενη κατάσταση, όπως έχει αναλυθεί μέχρι στιγμής και σύμφωνα με τα ερευνητικά αποτελέσματα του προηγούμενου υποκεφαλαίου σχετικά με τις επιλογές των δύο πλευρών Δύσης και Ρωσίας, μέσω καθαρών – αμιγών αλλά και μεικτών στρατηγικών πρέπει να σημειωθεί ότι η Ρωσία ως παίκτης ενός στατικού παιγνίου, όπως το συγκεκριμένο «chicken game», γνωρίζουμε ότι έπραξε πρώτη την επιλογή της, με την εισβολή στην Ουκρανία και δεν υπήρξε ταυτόχρονη επιλογή ή αντίδραση από την πλευρά της Δύσης. Επομένως, με δεδομένο τον «Πίνακα 1» και το γεγονός ότι η Ρωσία έπαιξε πρώτη, ενώ η Δύση επιλέγει αφού παρατηρήσει την επιλογή της Ρωσίας, κατασκευάζουμε το κάτωθι δένδρο – παίγνιο και κατόπιν θα εντοπίσουμε τις ισορροπίες από οπισθογενή επαγωγή.

ΟΠΙΣΘΟΓΕΝΗΣ ΕΠΑΓΩΓΗ

➤ Ξεκινώντας για τη ΔΥΣΗ για κάθε κόμβο (α) και (β) :

Για τον (α) : η ΔΥΣΗ θα επιλέξει B_α, «chicken» γιατί 1>0

Για τον (β) : η ΔΥΣΗ θα επιλέξει A_β, «dare» γιατί 5>4

➤ Για τη ΡΩΣΙΑ έχουμε ως εξής :

Αν επιλέξει Γ, «dare» → (α) τότε αφού η ΔΥΣΗ έχει επιλέξει B_α, η ΡΩΣΙΑ θα έχει απόδοση 5.

Αν επιλέξει Δ, «chicken» → (β) τότε αφού η ΔΥΣΗ έχει επιλέξει A_β, η ΡΩΣΙΑ θα έχει απόδοση 1.

Άρα, η **ΡΩΣΙΑ** ανάμεσα στις επιλογές Γ (5), «dare» και Δ (1), «chicken», θα επιλέξει ξεκάθαρα Γ αφού $5 > 1$.

Έτσι καταλήγουμε στην ύπαρξη της SPNE : $\{Γ, B_α A_β\} \rightarrow (5,1)$

ΡΩΣΙΑ	ΔΥΣΗ				
		$A_α A_β$	$A_α B_β$	$B_α A_β$	$B_α B_β$
	Γ	0, 0	0, 0	5, 1	5, 1
Δ	1, 5	4, 4	1, 5	4, 4	

Πίνακας 4

Βάσει του ανωτέρω πίνακα αποδόσεων, θα προσπαθήσουμε να βρούμε τις Nash ισορροπίες του παιγνίου.

➤ Για τη **ΡΩΣΙΑ**:

Αν η **ΔΥΣΗ** : $A_α A_β$, τότε η **ΡΩΣΙΑ**: Δ ($1 > 0$)

Αν η **ΔΥΣΗ** : $A_α B_β$, τότε η **ΡΩΣΙΑ**: Δ ($4 > 0$)

Αν η **ΔΥΣΗ** : $B_α A_β$, τότε η **ΡΩΣΙΑ**: Γ ($5 > 1$)

Αν η **ΔΥΣΗ** : $B_α B_β$, τότε η **ΡΩΣΙΑ**: Γ ($5 > 4$)

➤ Για τη **ΔΥΣΗ**:

Αν η **ΡΩΣΙΑ**: Γ, τότε η **ΔΥΣΗ** : $B_α A_β$ και $B_α B_β$ ($1 = 1 > 0 = 0$)

Αν η **ΡΩΣΙΑ**: Δ, τότε η **ΔΥΣΗ** : $A_α A_β$ και $B_α A_β$ ($5 = 5 > 4 = 4$)

Καταλήγουμε στην ύπαρξη τριών ισορροπιών Nash ως εξής :

1. $\{Δ, A_α A_β\} \rightarrow (1, 5)$

2. $\{Γ, B_α A_β\} \rightarrow (5, 1)$

3. $\{Γ, B_α B_β\} \rightarrow (5, 1)$

Από αυτές τις τρεις ισορροπίες, οι δύο περιέχουν μη αξιόπιστες απειλές και συγκεκριμένα οι (1) και (3). Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι, στην (1) ενώ η ΔΥΣΗ ενδέχεται να επιλέξει $A_α$, «dare», στον (α) κόμβο δε θα το πράξει τελικώς γιατί δεν τη συμφέρει. Αντίστοιχα, στην (3) ενώ ενδέχεται να επιλέξει $B_β$, «chicken», στον (β) κόμβο δε θα το πράξει, αφού η επιλογή $A_β$, «dare», της αποδίδει μεγαλύτερη απόδοση. Συνοψίζοντας, ενώ η ΔΥΣΗ δύναται να δηλώσει ότι θα επιλέξει $A_α$, «dare» και $B_β$, «chicken», αντίστοιχα, δε θα το πράξει διότι δε θα της αποφέρουν το μέγιστο αποδοτικό όφελος. Άρα, η SPNE είναι η εξής : $\{Γ, B_α A_β\} \rightarrow (5, 1)$.

Επομένως, βάσει αυτού του παιγνίου διαδοχικής επιλογής, όπου η **ΡΩΣΙΑ** επέλεξε πρώτη να ενεργήσει, τελικώς κερδίζει, σε σύγκριση με τη **ΔΥΣΗ**, η οποία πλέον αναγκάζεται να αντιμετωπίσει κάθε επιλογή και κάθε επόμενο βήμα του Ρώσου Προέδρου.

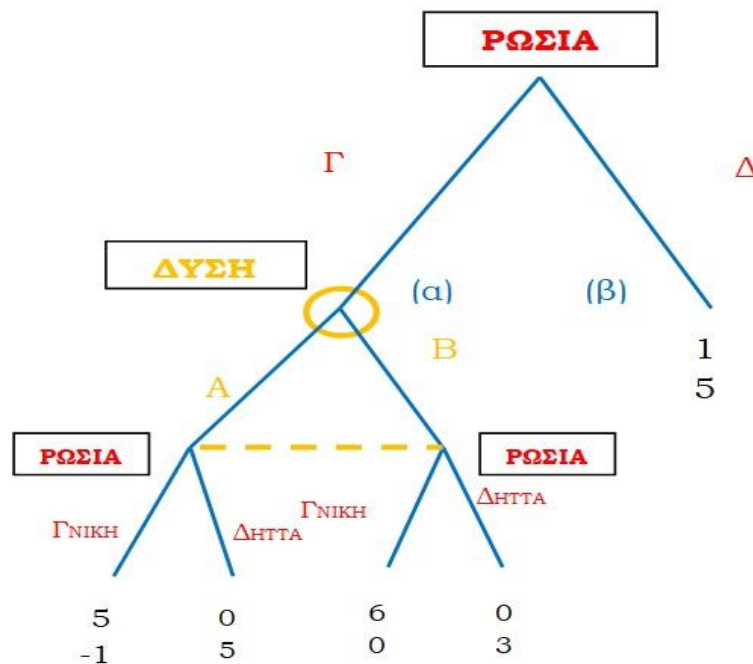
Στο πλαίσιο της στρατηγικής αυτής που ακολουθεί εξ αρχής η Ρωσία, έχει υπολογίσει με μαθηματικό τρόπο τη νίκη της, η οποία είναι αδιαμφισβήτητη όπως φαίνεται και παραπάνω, στο προηγούμενο κεφάλαιο, όπου στο ίδιο συμπέρασμα έχει καταλήξει και ο Zakka Jacob. Πιο συγκεκριμένα η στρατηγική που ακολούθησε η Ρωσία στηρίζεται κυρίως σε δύο σημαντικά μέρη. Αρχικά, το πρώτο μέρος βασίζεται στο αίσθημα ευαλωτότητας, το οποίο διακατέχει τη Ρωσία απέναντι στις δυνάμεις της Δύσης, γι αυτό και η εθνική ασφάλεια της Ρωσίας είναι επικεντρωμένη στην κατοχή στρατηγικού βάθους και ζωνών προστασίας. Το δεύτερο μέρος αφορά το δικαίωμα που αξιώνει η Ρωσία σε καθεστώς ηγετικής δύναμης.

Αναφορικά με το πρώτο σκέλος, αυτό περιστρέφεται γύρω από τα μακρά σύνορα της Ρωσίας και τις ενέργειες που απαιτούνται για να εξασφαλίσει το αίσθημα ασφαλείας και άμυνας σε αυτά. Κατ' επέκταση, η ακολουθούμενη Ρωσική στρατηγική αποσκοπεί στη δημιουργία ζωνών προστασίας, τον έλεγχο γεωγραφικής γειτνίασης και την αποτροπή εδραίωσης μεγάλων δυνάμεων σε γειτονικές χώρες της. Έτσι, λοιπόν, οι επαφές της Ουκρανίας με μέλη του δυτικού κόσμου (NATO, ΗΠΑ, ΕΥΡΩΠΗ), ασκήσεις που πραγματοποιούνταν στην εδαφική της αρμοδιότητα και μερικές περιπτώσεις δημιουργίας εγκαταστάσεων των ΗΠΑ και του NATO σε αυτή, δημιούργησαν αίσθημα απειλής προς τη Ρωσία και μετατόπισης κατανομής της εξουσίας στο διεθνές σύστημα. Αυτό ενισχύθηκε σημαντικά τα πρόσφατα χρόνια με τις τελευταίες κυβερνήσεις της Ουκρανίας, οι οποίες είχαν στραφεί με κατεύθυνση προς τη Δύση και όχι προς τη Ρωσία. Αυτός ήταν και ο λόγος για τον οποίο η Ρωσία απείλησε και άλλες γείτονες χώρες (Σουηδία, Νορβηγία).

Στο δεύτερο σκέλος, οι προσπάθειες εδραίωσης της Ρωσίας ως μεγάλη δύναμη και διεκδικητή της παγκόσμιας ηγεμονίας, είναι εμφανείς σε πολλές ενέργειες της ανά τα χρόνια, όπως διατυπώνονται και σε διάφορες ομιλίες του Προέδρου της και σε επίσημα έγγραφα του Κρεμλίνου. Λαμβάνοντας υπόψη τη συνύπαρξη των δύο κρατών στην ΕΣΣΔ και την ιστορία που τα συνδέει, την ύπαρξη πολλών ρώσων πολιτών σε περιοχές της Ουκρανίας (Κριμαία, Ντονέσκ και Λουχάνσκ) και του αισθήματος επιρροής της Ρωσίας στην Ουκρανία σε συνδυασμό με τον εγωισμό και τον αυταρχισμό που χαρακτηρίζει την πρώτη, προχώρησε στην εισβολή στις 24 Φεβρουαρίου 2022, προκειμένου να διασφαλίσει

τα φαινομενικά δικαιώματα της επί Ουκρανικού εδάφους ως μεγάλη δύναμη, έχοντας προβλέψει τις κυρώσεις που της επιβλήθηκαν και οποιεσδήποτε άλλες πιθανές συνέπειες, οδεύει ολοταχώς προς τη νίκη αυτού του πολέμου χωρίς κάποιο αζεπέραστο εμπόδιο. Η Ουκρανία με τη γεωγραφική θέση της σε συνδυασμό με την παραγωγή και τις εξαγωγές της, αποτελεί μία χώρα, που είτε η Δύση θα επιθυμούσε για σύμμαχο, προκειμένου παρακολουθεί πιο στενά τη Ρωσία, είτε η Ρωσία ασκώντας την επιρροή της στην Ουκρανία, δημιουργώντας ζώνη προστασίας και αποκτώντας το πλεονέκτημα έναντι της Δύσης. Με τις πράξεις της αυτές, η Ρωσία θεωρεί πως απέκτησε το πλεονέκτημα έναντι της Δύσης και εδραιώνεται ως ηγέτιδα δύναμη στην παγκόσμια ηγεμονία, όπως εξηγήθηκε και μέσω της πρακτικής εφαρμογής της Θεωρίας Παιγνίων προηγουμένως.

Τώρα, προχωρώντας στο παρόν και στην υφιστάμενη κατάσταση που επικρατεί μεταξύ των χωρών, όπου έχουν παρέλθει σχεδόν έξι μήνες από την έναρξη του πολέμου και λόγω του ότι οι επιλογές της Ρωσίας παραμένουν απρόβλεπτες και επικίνδυνες τόσο έναντι στην Ε.Ε. και στο ΝΑΤΟ, όσο και στο ενεργειακό κομμάτι χωρίς να γνωρίζει κανείς τις ενδεχόμενες συμφωνίες της με την Κίνα, θα καταβληθεί προσπάθεια να λυθεί το κάτωθι δένδρο – παίγνιο ατελούς πληροφόρησης, προκειμένου να προβλεφθούν οι αμέσως επόμενες κινήσεις της Ρωσίας.

Διάγραμμα 3

Στο δένδρο – παίγνιο αυτό μετά την επιλογή της Ρωσίας να εισβάλλει (Γ) στην Ουκρανία, ως επιλογή στρατηγικής της αρχικά υπάρχει μόνο η Δ, χωρίς περαιτέρω επιλογές της Δύσης καθώς κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό πλέον και δεν αφορά το παρόν παίγνιο. Στη συνέχεια, κατά τη στρατηγική Γ της Ρωσίας, η Δύση έχει την επιλογή ανάμεσα στις δύο στρατηγικές Α & Β. Όμως, παρατηρούμε ότι υπάρχει ατελής πληροφόρηση λόγω των συνθηκών. Έτσι, οι στρατηγικές της Ρωσίας πλέον, αναλόγως κάθε στρατηγικής της Δύσης, διαχωρίζονται στις Γ_{ΝΙΚΗ} και Δ_{ΗΤΤΑ}, καθώς σε περίπτωση που η Δύση επιλέξει Α και υπάρξει κλιμάκωση, η Ρωσία θα μπορεί να επιλέξει να επιτεθεί δυνατότερα, προκειμένου νικήσει αυτή γιατί εάν χάσει τελικώς θα είναι αρκετά ζημιωμένη, ενώ εάν ηττηθεί μετά την κλιμάκωση της Δύσης, τότε ενδεχομένως να απομακρυνθεί ο Πούτιν και να υπάρξει για πρώτη φορά καθεστώς Δημοκρατίας στη Ρωσική Ομοσπονδία, όπως αναφέρει ο Paul Whiteley, παραπάνω. Από την άλλη πλευρά, αν η Δύση επιλέξει Β, τότε η Ρωσία, αφού θα είναι ανεμπόδιστη να ενεργήσει, θα ενισχύσει τις ενέργειες της προκειμένου νικήσει και αποκομίσει τα μέγιστα από τον πόλεμο αυτό. Βέβαια, υπάρχει μία πιθανότητα να μην καταφέρει να διαχειριστεί όλες τις ντόμινο οικονομικοπολιτικές εξελίξεις και τη διατήρηση των εδαφών της Ουκρανίας, όπως έχει συμβεί και στο παρελθόν σε αντίστοιχες περιπτώσεις και να καταφύγει σε συμβιβασμό.

Έτσι λοιπόν, προκειμένου βρεθεί η SPNE του παιγνίου, θα πρέπει να λυθεί πρώτα το υποπαιγνιο ατελούς πληροφόρησης. Σε αυτό η ανάλυση **δεν** μπορεί να γίνει με τη μέθοδο οπισθογενούς επαγωγής (backwards induction). Προς αυτόν τον σκοπό θα κατασκευάσουμε τον αντίστοιχο πίνακα.

		ΔΥΣΗ	
		A	B
ΡΩΣΙΑ	Γ _{ΝΙΚΗ}	5, -1	6, 0
	Δ _{ΗΤΤΑ}	0, 5	0, 3

Πίνακας 5

Για τη ΡΩΣΙΑ :

Αν η ΔΥΣΗ : Α, τότε η ΡΩΣΙΑ : Γ_{ΝΙΚΗ} αφού 5>0

Αν η ΔΥΣΗ : Β, τότε η ΡΩΣΙΑ : Γ_{ΝΙΚΗ} αφού 6>0

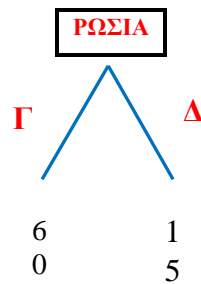
Για τη ΔΥΣΗ :

Αν η ΡΩΣΙΑ : Γ_{ΝΙΚΗ}, τότε η ΔΥΣΗ : Β αφού 0>-1

Αν η ΡΩΣΙΑ : ΔΗΤΤΑ, τότε η ΔΥΣΗ : Α αφού $5 > 3$

Καταλήγοντας προκύπτει η ΝΕ : {Γ_{ΝΙΚΗ}, Β} → (6,0)

Άρα πηγαίνοντας στην αρχική μορφή του δένδρου – παιγνίου, όπως αυτό εμφανίζεται στο «Διάγραμμα 3», συμπληρώνουμε τις νέες αποδόσεις και έχουμε ως εξής :

Διάγραμμα 4

Όπου λύνοντας και αυτό, έχουμε ως αποτέλεσμα την SPNE : {Γ Γ_{ΝΙΚΗ}, Β} → (6,0). Καθίσταται ολοφάνερο το εξ αρχής πλεονέκτημα της Ρωσίας επί της Ε.Ε., του ΝΑΤΟ και γενικότερα της Δύσης, μέσω των επιλογών της. Γι αυτό και το τελικό αποτέλεσμα θα είναι η νίκη του Πούτιν, η επικράτηση των δικών του συμφερόντων, η απομάκρυνση του ΝΑΤΟ από μία αποστρατικοποιημένη Ουκρανία και ενδεχομένως μία διχοτόμηση αυτής σε Δυτική και Ανατολική, όπως ακριβώς έχουν αναφέρει και ο κος Νικόλας Κατσίμπρας, ο Zakka Jacob και η Anastassia Fedyk, προηγουμένως.

Συμπεράσματα

Η εισβολή της Ρωσίας στην ανατολική Ουκρανία την 24^η Φεβρουαρίου 2022 ήταν ένα γεγονός το οποίο έπεται πολλών σημαντικών θερμών γεγονότων του παρελθόντος

Εικόνα 15 - 15 (Πηγή : <https://www.shutterstock.com/image-vector/stop-putin-war-banner-text-ukraine-2128097561>)

ανάμεσα στις δύο χώρες και η συνέχιση του, μέχρι και σήμερα, πολέμου αυτού έχει προκαλέσει πολλές ανθρωπιστικές, οικονομικές, στρατηγικές αλλά και κοινωνικές συνέπειες δίχως

προηγούμενο. Εξ αιτίας αυτού και λόγω της παγκόσμιας αναταραχής και αβεβαιότητας που προκάλεσε ο πόλεμος αυτός, οι χώρες της Δύσης ενωμένες και μέσω του ΝΑΤΟ έσπευσαν να επιβάλλουν οικονομικές κυρώσεις κυρίως στη Ρωσία, προκειμένου να την πιέσουν ασφυκτικά με στόχο να παύσει τις εχθρικές επελάσεις στα εδάφη της Ουκρανίας. Παρ' όλα αυτά, η Ρωσία έχοντας προβλέψει τις συνέπειες των πράξεων της και βάσει του πολύ καλού στρατηγικά κατασκευασμένου σχεδίου της, συνεχίζει ακάθεκτη την εφαρμογή του μέχρις ότου επιτύχει τον πρωταρχικό της στόχο. Αυτός εδράζεται στη συνέχιση άσκησης επιρροής στην Ουκρανία αποτρέποντας την είσοδο της στο ΝΑΤΟ, αλλά και την αποφυγή της πλαισίωσης της Ρωσίας από χώρες που ανήκουν στον Διεθνή Οργανισμό αυτό, στο πλαίσιο του καθεστώτος ηγεμονικής δύναμης το οποίο αξιώνει αυτή. Κατ' επέκταση, η Ρωσική στρατηγική βασίζεται στη δημιουργία ζωνών προστασίας, τον έλεγχο γεωγραφικής γειτνίασης και την αποτροπή εδραίωσης μεγάλων δυνάμεων σε γειτονικές χώρες της. Παράλληλα, οι προσπάθειες εδραίωσης της Ρωσίας ως μεγάλη δύναμη και διεκδικητή της παγκόσμιας ηγεμονίας, συμπεριλαμβάνουν την Ουκρανία, όντας μία χώρα, που εκατέρωθεν, είτε η Δύση, είτε η Ρωσία, θα επιθυμούσαν για σύμμαχο, αποκτώντας πολλά στρατηγικά πλεονεκτήματα.

Έτσι λοιπόν, η Ρωσία, έχοντας προγραμματίσει βήμα προς βήμα τη στρατηγική της, ακολουθεί το λεγόμενο «chicken game», όπως ονομάζεται το αντίστοιχο παίγνιο που μελετάτε από την επιστήμη της Θεωρίας Παιγνίων.

Στην παρούσα μελέτη αφού παρατέθηκαν βασικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις δύο εμπλεκόμενες χώρες και οι θεμελιώδεις αρχές της Θεωρίας Παιγνίων, κατεβλήθη προσπάθεια μέσω της πρακτικής εφαρμογής της επιστήμης αυτής να εξηγηθούν οι επιλογές του Ρώσου Προέδρου και να αποδειχθεί επαληθευμένα η ύπαρξη του «chicken game». Η ακολουθούμενη στρατηγική της Ρωσίας απαντάται σε αυτό το στατικό παίγνιο, έχοντας 'πετάξει από το παράθυρο το τιμόνι και οδεύοντας ολοταχώς προς τον αρχικό της στόχο'. Στη συνέχεια μέσω δένδρων – παιγνίων έλαβε χώρα η αναζήτηση των επομένων κινήσεων και της τελικής έκβασης του παρόντος πολέμου. Το αποτέλεσμα μέσω της μελέτης και των αναλύσεων που πραγματοποιήθηκαν καταδεικνύουν την νίκη της Ρωσίας έναντι της Δύσης με ενδεχόμενη διχοτόμηση της Ουκρανίας σε Δυτική και Ανατολική. Η Ρωσία έχει προβεί σε κάθε απαραίτητη ενέργεια (Αξιοποίηση του φυσικού αερίου στρατηγικά – Συνεργασία με Κίνα) προκειμένου πετύχει τον πρωταρχικό της σκοπό, που μία ενδεχόμενη ήττα θα τη ζημίωνε σε πολύ μεγάλο βαθμό, έως και την πτώση της. Καταλήγοντας, η νίκη της Ρωσίας δυστυχώς αγνοφαινεται και κανείς δεν μπορεί να την

αποτρέψει. Το μεγαλύτερο επίσημο αποτέλεσμα του πολέμου αυτού, πέραν των αμέτρητων νεκρών και τον ξεριζωμό εκατομμυρίων ανθρώπων, είναι η δημιουργία μίας νέας φρικτής πραγματικότητας. Το γεγονός της προσβολής και της αμφισβήτησης της εθνικής κυριαρχίας οποιουδήποτε κράτους δεν επιτρέπεται να υφίσταται τη σήμερον. Οποιαδήποτε εδαφική εισβολή ή παρείσφρηση για οποιονδήποτε λόγο δε δικαιολογείται και πρέπει να καταδικάζεται από την παγκόσμια κοινότητα και αμέσως να εμποδίζεται και το κράτος ή οργάνωση που τη διαπράττει να αντιμετωπίζει τις κατάλληλες κυρώσεις και διεθνείς ποινές ως εγκληματίας.

Βιβλιογραφία

Billington H. James (1970) *The Icon and the Axe: An Interpretative History of Russian Culture*. Vintage Books – New York

Davis Cross K. Mai'a & Karolewski Ireneusz Pawel, *What Type of Power has the EU Exercised in the Ukraine–Russia Crisis? A Framework of Analysis*, (Wiley Online Library, International Studies Association, Polish National Research Centre, Willy Brandt Center at the University of Wroclaw, Humanities Center at Northeastern University, and the ARENA Centre for European Studies at the University of Oslo, September 2016)

Götz Elias & Staun Jørgen, *Why Russia attacked Ukraine: Strategic culture and radicalized narratives*, (Contemporary Security Policy, June 2022)

Kuzio Taras (2017) *Putin's War Against Ukraine: Revolution, Nationalism, and Crime* Paperback. University of Toronto

Μπόλαρης Λεάνδρος (2014) ΟΥΚΡΑΝΙΑ - ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΩΝ. ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Plokhly Serhii (2017) *The Gates of Europe: A History of Ukraine* Paperback. BASIC BOOKS

Sharafutdinova Gulnaz (2021) *The Red Mirror: Putin's Leadership and Russia's Insecure Identity*. OXFORD UNIVERSITY PRESS

Skiter Natalia, Semenychev Valeri & T.N. Litvinova, *Model Of Economic Growth In Russia Under Conditions Of Integration Into The World Economy*, (Applied Econometrics and International Development, Euro-American Association of Economic Development, 2015)

Σταματόπουλος Γεώργιος (2015) *Θεωρία Παιγνίων*. ΣΕΑΒ, ΚΑΛΛΙΠΟΣ

Stulberg N. Adam, *Natural gas and the Russia-Ukraine crisis: Strategic restraint and the emerging Europe-Eurasia gas network*, (Energy Research & Social Science, February 2017)

Συλλογικό έργο (2007) Ρωσία / Ουκρανία / Λευκορωσία / Γεωργία / Αρμενία

Σιβηρία, Γεωργία, Αρμενία. Όραμα

Συλλογικότητα Οδησός 2 Μάιου (2017) ΟΥΚΡΑΝΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΡΡΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ. ΚΟΥΚΚΙΔΑ

Τριανταφυλλίδης Δημήτρης (2022) ΡΩΣΙΑ Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΧΘΡΟΣ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ.

ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ

Unwala Azhar & Ghori Shaheen, *Brandishing the Cybered Bear: Information War and the Russia Ukraine Conflict*, (Military Cyber Affairs: Vol. 1, 2015)

Vieira Alena, *Ukraine, Russia and the strategic partnership dynamics in the EU's eastern neighborhood: recalibrating the EU's 'self', 'we' and 'other'*, (Cambridge Review of International Affairs, November 2015)

Yekelchik Serhy (2020) *Ukraine: What Everyone Needs to Know*. OXFORD UNIVERSITY PRESS

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

CRUX, *Putin's Next Move I What Does Game Theory Show About The Outcome Of The Russia-Ukraine War?*, <https://www.youtube.com/watch?v=DVMd4BXCXB4> (accessed August 2022)

Project-Syndicate, *Is There a Method to Putin's Madness?*, <https://www.project-syndicate.org/commentary/putin-madman-or-cunning-strategist-by-xavier-vives-2022-03> (accessed August 2022)

LIFO, *To chicken game της Ρωσίας: Η Ουκρανία είναι η ελάχιστη απώλεια για τη Δύση και ο Πούτιν δεν θα κάνει πίσω*, <https://www.lifo.gr/now/world/chicken-game-tis-rosias-i-oukrania-einai-i-elahisti-apoleia-gia-ti-dysi-kai-o-poytin-den> (accessed August 2022)

Los Angeles Times, *Op-Ed: What game theory can tell us about the war in Ukraine*, <https://www.latimes.com/opinion/story/2022-07-24/game-theory-putin-ukraine> (accessed August 2022)

WZB, *Conflict of Resolve - Putin's Behavior and Game Theory*, <https://www.wzb.eu/en/research/war-in-europe-causes-and-consequences/contests-of-resolve-putins-behaviour-and-game-theory> (accessed August 2022)

THE CONVERSATION, *Ukraine war: what game theory can tell us about how negotiations might go*, <https://theconversation.com/ukraine-war-what-game-theory-can-tell-us-about-how-negotiations-might-go-179784> (accessed August 2022)

POLITICO, *Opinion | How Game Theory Explains Why We Have to Sanction Putin — Even If It’s Costly*, <https://www.politico.com/news/magazine/2022/04/21/russia-sanctions-game-theory-00026566> (accessed August 2022)

Business Standard, *Game Theory and the outcome of the Russia-Ukraine conflict?*, https://www.business-standard.com/article/opinion/game-theory-and-the-end-of-russia-ukraine-conflict-122030500271_1.html (accessed August 2022)

THE HILL, *To end Putin’s war on Ukraine, think like a game theorist*, <https://thehill.com/opinion/national-security/599264-to-end-putins-war-on-ukraine-think-like-a-game-theorist/> (accessed August 2022)

The Loop, *Putin’s game of ‘chicken’ in Ukraine*, <https://theloop.ecpr.eu/putins-game-of-chicken-in-ukraine/> (accessed August 2022)

OECD, *Statement of OECD Council on the Russian aggression against Ukraine*, <https://www.oecd.org/newsroom/statement-of-oecd-council-on-the-russian-aggression-against-ukraine.htm> (accessed August 2022)

OECD, *OECD Economic Outlook reveals heavy global price of Russia’s war against Ukraine*, <https://www.oecd.org/newsroom/oecd-economic-outlook-reveals-heavy-global-price-of-russia-s-war-against-ukraine.htm> (accessed August 2022)

OECD *The impacts and policy implications of Russia’s aggression against Ukraine on agricultural markets*, <https://www.oecd.org/ukraine-hub/policy-responses/the-impacts-and-policy-implications-of-russia-s-aggression-against-ukraine-on-agricultural-markets-0030a4cd/> (accessed August 2022)

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο - Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, *Περιοριστικά μέτρα της ΕΕ κατά της Ρωσίας λόγω της επίθεσης στην Ουκρανία (από το 2014)*, <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/> (accessed August 2022)

Peter Levine, *game theory, naval warfare, and Derek Walcott*, <https://peterlevine.ws/?p=16536> (accessed August 2022)

SpringerLink, *Russian Contributions to Game Theory and Equilibrium Theory*, <https://link.springer.com/book/10.1007/3-540-32061-X> (accessed August 2022)

tvxs, *Si vis pacem*, <https://tvxs.gr/news/egrapsan-eipan/si-vis-pacem> (accessed August 2022)

ENERGIA.gr, *Είναι ο Πόλεμος στην Ουκρανία Ένα “Resource War”*; *Διότι τα Στοιχεία... Είναι Εφιαλτικά*, <https://www.energia.gr/article/187827/einai-o-polemos-sthn-oukrania-ena-resource-war-dioti-ta-stoiheia-einai-efialtika> (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, *Πόλεμος*,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82> (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, *Στρατηγική*,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE> (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, *Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών*,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%88%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7_%CE%A3%CE%BF%CE%B2%CE%B9%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD_%CE%A3%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD_%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%8E%CE%BD (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, *Θεωρία παιγνίων*,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%98%CE%B5%CF%89%CF%81%CE%AF%CE%B1%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B3%CE%BD%CE%AF%CF%89%CE%BD>
(accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, *Αυτόνομη Δημοκρατία της Κριμαίας*,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%85%CF%84%CF%8C%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B7_%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CF%81%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CE%AF%CE%B1%CF%82 (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, *Δημοκρατία της Κριμαίας*,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81>

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CF%81%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CE%AF%CE%B1%CF%82 (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Λαϊκή Δημοκρατία του Λουγκάνσκ,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%9B%CE%BF%CF%85%CE%B3%CE%BA%CE%AC%CE%BD%CF%83%CE%BA (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Λαϊκή Δημοκρατία του Ντονέτσκ,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%9D%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%AD%CF%84%CF%83%CE%BA (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Ρωσο-Ουκρανικές σχέσεις,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CF%89%CF%83%CE%BF-%CE%9F%CF%85%CE%BA%CF%81%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82_%CF%83%CF%87%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82 (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Πόλεμος στο Ντονμπάς,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CF%83%CF%84%CE%BF_%CE%9D%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%BC%CF%80%CE%AC%CF%82 (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Ρωσο-Ουκρανικός πόλεμος,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CF%89%CF%83%CE%BF-%CE%9F%CF%85%CE%BA%CF%81%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82_%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82 (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%B9%CF%83%CE%B2%CE%BF%CE%BB%CE%AE_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%A1%CF%89%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%9F%CF%85%CE%BA%CF%81%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B1 (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Ρωσο-Ουκρανική κρίση 2021–2022,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CF%89%CF%83%CE%BF-%CE%9F%CF%85%CE%BA%CF%81%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_2021%E2%80%932022 (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Ουκρανία,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CF%85%CE%BA%CF%81%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B1> (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Ιωσήφ Στάλιν,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CF%89%CF%83%CE%AE%CF%86_%CE%A3%CF%84%CE%AC%CE%BB%CE%B9%CE%BD (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Βλαντίμιρ Λένιν,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%BB%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AF%CE%BC%CE%B9%CF%81_%CE%9B%CE%AD%CE%BD%CE%B9%CE%BD (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Μπολσεβίκοι,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CF%80%CE%BF%CE%BB%CF%83%CE%B5%CE%B2%CE%AF%CE%BA%CE%BF%CE%B9> (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Μαρξισμός,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%BE%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Κόκκινος Στρατός,
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%8C%CE%BA%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%82_%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CF%8C%CF%82 (accessed August 2022)

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, Ψυχρός Πόλεμος,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A8%CF%85%CF%87%CF%81%CF%8C%CF%82%CE%A0%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82> (accessed August 2022)

σαν σήμερα, *Η Ιστορία της Κριμαίας*, <https://www.sansimera.gr/articles/756> (accessed August 2022)

Andro, 90 χρόνια Γκορμπατσόφ: ο νεκροθάφτης του κομμουνισμού ζει σχεδόν ξεχασμένος στη Ρωσία, <https://www.andro.gr/apopsi/mikhail-gorbachev-lifestory/> (accessed August 2022)